

edexcel

Unedau

Dyfarniadau Cyntaf BTEC

**Edexcel Lefel 2 BTEC Manyleb dyfarniadau cyntaf mewn
Cerddoriaeth**

I'w haddysgu gynta Medi 2010

Gorffennaf 2011

Translated by: Catrin Alun

Proofread by: Heini Gruffudd

Cynnwys

Uned 1:	Gweithio yn y Diwydiant Cerddoriaeth	1
Uned 2:	Datblygiad Proffesiynol yn y Diwydiant Cerddoriaeth	7
Uned 3:	Cynllunio a Chreu Cynnyrch Cerddoriaeth	11
Uned 4:	Perfformiad Cerddorol Unigol	17
Uned 5:	Archwilio Cyfansoddi Cerddorol	21
Uned 6:	Gweithio fel Ensemble Cerddorol	27
Uned 7:	Archwilio Systemau Cyfrifiadurol a Ddefnyddir gan Gerddorion	33
Uned 8:	Technoleg a Pherfformiad DJ	39
Uned 9:	Cynhyrchu Recordiad o Gerddoriaeth	45
Uned 10:	Datblygu fel Perfformiwr Cerddoriaeth	51
Uned 11:	Technegau Ymarfer i Gerddorion	57
Uned 12:	Datblygiad Cerddoriaeth	63
Uned 13:	Archwilio Creu Cerddorol Byrffyr	69
Uned 14:	Y Byd Cerddorol	73
Uned 15:	Datblygu Theori Cerddoriaeth	79
Uned 16:	Ymchwilio Ardal o Gerddoriaeth	83

Uned 1: Gweithio yn y Diwydiant Cerddoriaeth

Cod yr uned:	H/600/3745
FfCCH Lefel 2:	Tystysgrif Gyntaf BTEC
Gwerth credydau:	5
Oriau dysgu dan arweiniad:	30

Nod a phwrpas

Nod yr uned hon yw rhoi gwybodaeth i'r dysgwyr am y cyfleoedd cyflogaeth yn y diwydiant cerddoriaeth a'r swyddi sy'n cael eu gwneud gan y rhai sy'n gweithio ynddo.

Cyflwyniad i'r uned

Mae'n hanfodol i unrhyw un sy'n bwriadu gweithio yn y proffesiwn neu sy'n dymuno symud ymlaen i lefelau cymwysterau uwch fod â gwybodaeth am sut mae'r sefydliadau amrywiol yn y diwydiant cerddoriaeth a'r rolau swydd cysylltiedig â'r sefydliadau hyn yn gweithio. Nod yr uned yw galluogi'r dysgwyr i gael ymwybyddiaeth a gwybodaeth greiddiol am strwythur sylfaenol y diwydiant cerddoriaeth, gan ystyried rhai o'r rolau y mae'r rhai sy'n gweithio ynddo yn ei wneud.

Bydd y dysgwyr yn edrych ar amrywiaeth o sefydliadau cerddoriaeth i ddarganfod beth yw eu diben, y ffyrdd y maen nhw'n gweithredu a sut maen nhw'n ymwneud â'i gilydd. Dylai'r addysgu a'r dysgu dynnu ar gynnwys yr uned i drafod amrywiaeth o sefydliadau cerddoriaeth, gan gynnwys cwmnïau cynhyrchu, rhai sy'n darparu amrywiaeth o wasanaethau i'r diwydiant a sefydliadau gweinyddu'r celfyddydau. Er na fydd y dysgwyr yn cael eu hasesu ar eu dealltwriaeth o bob math o sefydliad, mae'n bwysig fod yr uned yn cael ei chyflwyno fel bod trosolwg o'r sector yn cael ei rhoi, er mwyn i ddysgwyr fod yn ymwybodol o sut mae mathau gwahanol o sefydliadau'n rhan o'r 'darlun cyfan'.

Bydd y dysgwyr hefyd yn ystyried rolau pobl sy'n gweithio yn y sefydliadau hyn, yn enwedig y rhai sy'n ymwneud â gweinyddu, hyrwyddo, perfformio a chynhyrchu digwyddiadau a chynhyrchion cerddoriaeth. Er na fydd y dysgwyr yn cael eu hasesu ar eu dealltwriaeth o bob math o rôl swydd, mae'n bwysig eu bod yn ymwybodol o'r holl feysydd hyn fel y gallant ystyried sut mae angen i unigolion gydweithio ac ymgysylltu ag eraill sy'n gweithio yn yr un maes o'r diwydiant, yn ogystal â rhai mewn sefydliadau eraill, er mwyn cyflawni eu nodau.

Canlyniadau dysgu

Pan gwblheir yr Uned hon dylai dysgwr:

- 1 Gwybod am wahanol fathau o gyrff yn y diwydiantcerddoriaeth
- 2 Gwybod am swyddi yn y diwydiant cerddoriaeth.

Cynnwys yr uned

---

1 Gwybod am wahanol fathau o gyrff yn y diwydiant cerddoriaeth

Cwmnïau cynhyrchu: ee cwmnïau recordio (mawr ac annibynnol), darlledu (teledu a radio), hyrwyddwyr cyngherddau, cwmnïau dosbarthu

Cwmnïau gwasanaeth: ee cwmnïau llogi cyfleusterau (stiwidio, ymarfer), llogi golau, sain a golygfeydd, cludiant

Asiantaethau: ee cynrychiolaeth artistiaid, bwcio, rheolaeth bersonol, rheolaeth ariannol

Cyfryngau: ee cylchgronau cerddoriaeth, teledu, radio

Sefydliadau proffesiynol: ee Cymdeithas Hawliau Perfformio (PRS), Cymdeithas Gwarchod Hawlfraint Fecanyddol (MCPS), Undeb y Cerddorion, Equity

2 Gwybod am swyddi yn y diwydiant cerddoriaeth

Perfformiad: ee perfformiwr, DJ, cyfansoddwr/awdur caneuon, awdur geiriau, cyfarwyddwr cerdd, technegydd sain byw, cynorthwywr (cefnogaeth dechnegol offer llwyfan)

Gweinyddu a marchnata: ee rheoli artistig, rheoli lleoliadau, rheoli stiwdios, hyrwyddo, marchnata, A&R (artistiaid a *repertoire*), diogelwch digwyddiadau

Recordio: ee personél cwmni/label recordio, personél stiwdio recordio, cynhyrchydd, cerddor sesiynau, gwneuthurwr CDs, dosbarthydd, adwerthwr

Cyfryngau: ee newyddiadurwr cerddoriaeth, darlledwr (teledu a radio)

Arall: ee tiwtor, therapydd cerdd

Dylai'r dysgwyr allu disgrifio un swydd o faes perfformio ac ail swydd o un o'r meysydd eraill.

Meini prawf asesu a graddio

Er mwyn pasio'r uned hon, mae angen i'r dystiolaeth y mae'r dysgwyr yn ei chyflwyno i'w hasesu ddangos eu bod yn gallu bodloni holl ganlyniadau dysgu'r uned. Mae'r meini prawf asesu ar gyfer gradd llwyddo yn disgrifio lefel y cyflawniad sy'n ofynnol i lwyddo yn yr uned hon.

Meini prawf asesu a graddio		
I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
LI1 disgrifio sefydliad o faes y diwydiant cerddoriaeth, ei swyddogaeth a'i berthynas â meysydd eraill y diwydiant [YA]	T1 esbonio swyddogaeth sefydliad cerddoriaeth, gan ei gysylltu â meysydd eraill y diwydiant	Rh1 esbonio swyddogaeth sefydliad cerddoriaeth, gan ddod i ganlyniadau wedi'u cefnogi am ei berthynas â meysydd eraill y diwydiant
LI2 disgrifio rôl swydd o faes perfformio cyflogaeth a sut mae'n cysylltu â rolau eraill o'r un maes ac o feysydd gwahanol yn y diwydiant [YA]	T2 esbonio rôl swydd o faes perfformio cyflogaeth a sut mae'n cysylltu â rolau eraill o'r un maes ac o feysydd gwahanol yn y diwydiant	Rh2 darparu esboniad o rôl swydd o faes perfformio cyflogaeth, gan roi adroddiad manwl sut mae'n cysylltu â swyddi eraill o'r un maes ac o feysydd gwahanol yn y diwydiant, gan ddefnyddio enghreifftiau wedi'u dewis yn dda

Meini prawf asesu a graddio

I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
<p>L13 disgrifio rôl swydd o faes gwahanol o gyflogaeth yn y diwydiant cerddoriaeth a sut mae'n cysylltu â rolau eraill o'r un maes ac o feysydd gwahanol yn y diwydiant. [YA]</p>	<p>T3 esbonio rôl swydd o faes gwahanol o gyflogaeth yn y diwydiant cerddoriaeth a sut mae'n cysylltu â rolau eraill o'r un maes ac o feysydd gwahanol yn y diwydiant.</p>	<p>Rh3 darparu esboniad o rôl swydd o faes gwahanol o gyflogaeth yn y diwydiant cerddoriaeth gan ddarparu adroddiad manwl sut mae'n cysylltu â rolau eraill o'r un maes ac o feysydd gwahanol yn y diwydiant, gan ddefnyddio enghreifftiau wedi'u dewis yn dda.</p>

SDMP: Mae'r crynodeb hwn yn cyfeirnodu, lle y bo'n berthnasol, yn y bachau petryal, elfennau'r sgiliau personol, dysgu a meddwl sy'n berthnasol yn y meini prawf llwyddo. Mae'n nodi cyfleoedd i'r dysgwyr ddangos defnydd effeithiol o elfennau cyfeirnodedig y sgiliau.

Allwedd	YA – ymholwyr annibynnol MC – meddylwyr creadigol	DM – dysgwyr myfyriol GT – gweithwyr tîm	HR – hunanreolwyr CE – cyfranogwyr effeithiol
----------------	--	---	--

Uned 2: Datblygiad Proffesiynol yn y Diwydiant Cerddoriaeth

Cod yr uned:	M/600/4459
FfCCH Lefel 2:	Tystysgrif Gyntaf BTEC
Gwerth credydau:	5
Oriau dysgu dan arweiniad:	30

Nod a phwrpas

Mae'r uned hon yn galluogi'r dysgwyr i gael gwybodaeth am amrywiaeth o gyfleoedd gyrfa er mwyn ystyried eu datblygiad proffesiynol eu hunain yn y diwydiant cerddoriaeth.

Cyflwyniad i'r uned

Mae dysgwyr yn dechrau rhaglenni cerddoriaeth Lefel 2 am amryw o resymau. Efallai bydd rhai dysgwyr yn gobeithio cael gyrfa fel cerddor neu gyfansoddwr. Efallai bydd rhai'n ystyried swyddi fel peiriannydd stiwdio. Efallai bydd eraill wedi dewis y pwnc oherwydd eu bod yn ei fwynhau'n unig. Bydd yr uned hon yn galluogi'r dysgwyr i ystyried eu dewisiadau drwy archwilio'r hyn sydd gan y diwydiant cerddoriaeth i'w gynnig o ran gyrfaedd posibl. Bydd dysgwyr yn edrych ar ystod o gyfleoedd gyrfa sydd ar gael yn y diwydiant, gan edrych ar yr hyfforddiant sydd ei angen a'r llwybr gyrfal mwyaf tebygol ar gyfer meysydd gwaith penodol. Ar ôl cael trosolwg o'r diwydiant, bydd y dysgwyr yn dewis maes o'r proffesiwn sy'n briodol i'w diddordebau, sgiliau a/neu eu harbenigedd penodol nhw i ymchwilio iddynt ymhellach. Byddant wedyn yn ymchwilio i gyrsiau hyfforddi penodol, cymwysterau angenrheidiol a llwybrau dilyniant tebygol.

Bydd yr uned yn galluogi'r dysgwyr i ystyried eu datblygiad proffesiynol eu hunain yn ystod eu rhaglen BTEC Cerddoriaeth a thu hwnt. Byddan nhw'n asesu eu lefelau sgiliau presennol mewn meysydd gwaith priodol i'r unedau y maent yn eu hastudio, e.e. perfformio, technoleg cerddoriaeth, cyfansoddi. Hefyd, byddan nhw'n ystyried y sgiliau cyffredinol sydd eu hangen ym myd gwaith fel cyfathrebu, trefnu a gweithio mewn tîm. Bydd yr wybodaeth a gaiff ei chasglu yn ystod yr archwiliadau sgiliau hyn yn cael ei defnyddio wrth ochr canfyddiadau eu hymchwil i lwybrau gyrfa er mwyn llunio cynllun datblygu proffesiynol sy'n nodi targedau i'w gwella tymor hir a thymor byr. Wedyn bydd gofyn i'r dysgwyr fonitro ac adolygu eu cynllun yn gyson.

Canlyniadau dysgu

Pan gwblheir yr Uned hon dylai dysgwr:

- 1 Gwybod am y cyfleoedd gyrfaol a dilyniant yn y diwydiant cerddoriaeth
- 2 Gallu dylunio a monitro cynllun datblygu proffesiynol.

Cynnwys yr uned

---

1 Gwybod am y cyfleoedd gyrfaol a dilyniant yn y diwydiant cerddoriaeth

Gyrfaoedd: ee ym maes perfformio, cefnogaeth dechnegol, recordio, cyfansoddi, gweinyddiaeth, newyddiaduraeth cerddoriaeth

Hyfforddiant: addysg ee graddau prifysgol Cyrsiau Addysg Bellach (ee Tystysgrifau Cenedlaethol BTEC, Cyrsiau ardystio meddalwedd cerddorol, arholiadau graddau perfformio cerddoriaeth), ysgolion cerdd a conservatoires; hyfforddiant ee prentisiaethau, profiad gwaith

Trefniadau gwneud cais: ee CVau, datganiadau personol, llythyrau cais, clyweliadau, portffolios o waith, cyfathrebu electronig

2 Gallu dylunio a monitro cynllun datblygu proffesiynol

Archwiliad sgiliau: sgiliau penodol i'r pwnc ee perfformio, deall theori cerddoriaeth, sgiliau cyfansoddi a threfnu, sgiliau dilyniannu, recordio a thechnegol; sgiliau personol a gwaith ee trefnu, cyfathrebu, gweithio mewn tîm

Gosod targedau: nodau tymor hir a thymor byr, defnyddio egwyddorion CAMPUS (Cyraeddadwy, Amserol, Mesuradwy, Penodol, Uchelgeisiol, Synhwyrol)

Olrhain cynnydd: cerrig milltir; defnyddio adborth oddi wrth diwtoriaid a chymheiriaid; ailedrych ar dargedau a'u hadolygu

Meini prawf asesu a graddio

Er mwyn llwyddo yn yr uned hon, mae angen i'r dystiolaeth y mae'r dysgwyr yn ei chyflwyno i'w hasesu ddangos eu bod yn gallu bodloni holl ganlyniadau dysgu'r uned. Mae'r meini prawf asesu ar gyfer gradd llwyddo yn disgrifio lefel y cyflawniad sy'n ofynnol i lwyddo yn yr uned hon.

Meini prawf asesu a graddio		
I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
LI1 nodi'r gofynion hyfforddi a'r profiad sydd eu hangen ar gyfer llwybr gyrfa yn y diwydiant cerddoriaeth [YA]	T1 disgrifio'r gofynion hyfforddi a'r profiad sydd eu hangen ar gyfer llwybr gyrfa yn y diwydiant cerddoriaeth gan gyfeirio at enghreifftiau	Rh1 esbonio'r gofynion hyfforddi a'r profiad sydd eu hangen ar gyfer llwybr gyrfa yn y diwydiant cerddoriaeth gan gyfeirio at enghreifftiau
LI2 llunio cynllun datblygu proffesiynol sy'n nodi lefelau sgiliau presennol ac sy'n gosod targedau [DM]	T2 llunio cynllun datblygu proffesiynol sy'n disgrifio lefelau sgiliau presennol ac sy'n gosod targedau manwl	Rh2 llunio cynllun datblygu proffesiynol sy'n rhoi esboniad o'r lefelau sgiliau presennol ac sy'n gosod targedau mesuradwy sydd wedi'u diffinio'n eglur
LI3 monitro cynllun datblygu proffesiynol, gan nodi'r cynnydd tuag at dargedau. [DM]	T2 monitro cynllun datblygu proffesiynol, gan ddisgrifio'r cynnydd tuag at dargedau.	Rh2 monitro cynllun datblygu proffesiynol gan roi esboniadau manwl o'r cynnydd tuag at dargedau.

SDMP: Mae'r crynodeb hwn yn cyfeirnod, lle y bo'n berthnasol, yn y bachau petryal, elfennau'r sgiliau personol, dysgu a meddwl sy'n berthnasol yn y meini prawf llwyddo. Mae'n nodi cyfleoedd i'r dysgwyr ddangos defnydd effeithiol o elfennau cyfeirnodedig y sgiliau.

Allwedd	YA – ymholwyr annibynnol	DM – dysgwyr myfyriol	HR – hunanreolwyr
	MC – meddylwyr creadigol	GT – gweithwyr tîm	CE – cyfranogwyr effeithiol

Uned 3: Cynllunio a Chreu Cynnyrch Cerddoriaeth

Cod yr uned:	T/600/3765
FfCCH Lefel 2:	Tystysgrif Gyntaf BTEC
Gwerth credydau:	10
Oriau dysgu dan arweiniad:	60

Nod a phwrpas

Nod yr uned hon yw caniatáu i ddysgwyr ddefnyddio sgiliau i gynllunio a datblygu cynnyrch cerddorol o'u dewis eu hun gan ddefnyddio sgiliau sy'n briodol ar gyfer cynllunio a chynhyrchu'r darn. Gall dysgwyr ffocysu ar berfformiad byw, neu gymryd rôl fwy technegol fel cynhyrchydd CD cerddorol.

Cyflwyniad i'r uned

Wrth weithio mewn proffesiwn cerddorol naill ai fel perfformiwr, technegydd neu mewn unrhyw rôl arall, mae cerddorion yn gweithio'n gyson tuag at gynnyrch terfynol neu arddangosiad o'u gwaith. I seren bop, gallai'r cynnyrch terfynol fod yn daith neu'n rhyddhau eu halbwm diweddaraf. I beiriannydd stiwdio, gallai fod yn gynhyrchu albwm i gwrdd â dyddiad cyhoeddi penodol. Er mwyn cael ymdeimlad o sut beth fyddai gweithio mewn proffesiwn cerddorol, mae'n bwysig bod dysgwyr yn cael profiad o gynllunio, paratoi a chreu cynnyrch cerddorol, boed hynny'n gyngerdd byw neu'n recordiad CD.

Mae'r uned hon yn caniatáu defnyddio'r sgiliau arbenigol, yr wybodaeth a'r ddealltwriaeth o'u disgyblaeth er mwyn cynllunio, paratoi a/neu ymarfer arddangosiad o'u gwaith ar ffurf digwyddiad cyhoeddus neu CD sain. Dylai rhychwant y cynnyrch cerddorol adlewyrchu'r sgiliau a'r ddealltwriaeth a enillwyd drwy unedau arbenigol y cymhwyster hwn. Felly mae'r uned hon yn addas ar gyfer offerynwyr, cantorion, arbenigwyr mewn cerddoriaeth gyfrifiadurol, DJs a thechnegwyr.

Mae'r uned yn ffocysu ar y camau cynllunio a pharatoi ymlaen at werthuso'r cynnyrch cerddorol. Bydd y cynllunio ar gyfer creu'r cynnyrch yn galw am yr un sgiliau p'un a yw dysgwyr am gynhyrchu perfformiad byw neu CD, er y bydd y dulliau a ddefnyddir yn wahanol. Byddai paratoi ar gyfer perfformiad byw, a defnyddio ymarferion band, er enghraifft, yn galw am ddull gwahanol o gymharu â'r broses greadigol a ddefnyddir gan DJ, neu ddysgwyr sy'n cyfansoddi gan ddefnyddio technoleg gerddorol gyfrifiadurol.

Mae gofyn i ddysgwyr ddangos eu bod yn deall pwrpas y broses gynllunio. Mae llwyddiant, neu aflwyddiant, cynnyrch cerddorol sydd wedi'i greu yn dibynnu'n helaeth ar y broses gynllunio a datblygu. Er enghraifft, ni fydd hyrwyddo CD i gynulleidfa darged heb unrhyw ddiddordeb yn y cynnyrch yn llwyddiannus.

Mae canlyniadau dysgu a meini prawf graddio'r uned yn amlygu pwysigrwydd cyfraniad yr unigolyn drwy gydol y camau paratoi ac ymarfer. Dylid cynnwys o leiaf ddau gam asesu 'carreg filltir' yn y broses gynhyrchu ar gyfer asesu interim ac i roi cyfle i diwtoriaid roi adborth ffurfiannol.

Canlyniadau dysgu

Pan gwblheir yr Uned hon dylai dysgwr:

- 1 Gwybod sut mae rhoi gofynion cynllunio ar waith ar gyfer cynnyrch cerddorol
- 2 Gallu cymryd rhan yn y broses ddatblygu ar gyfer cynnyrch cerddorol
- 3 Deall diben y broses gynllunio a pharatoi wrth greu cynnyrch cerddorol.

Cynnwys yr uned

1 Gwybod sut mae rhoi gofynion cynllunio ar waith ar gyfer cynnyrch cerddorol

Cynnyrch cerddorol: natur y perfformiad/y cynnyrch; bwriad artistig; gofynion technegol; dyraniad cefnogaeth dechnegol; adnoddau; rôl perfformwyr:

Gofynion cynllunio ar gyfer cyngerdd byw: cynllunio ar gyfer perfformiad ee nosweithiau ar thema, noson roc, cyngerdd clasurol mawreddog, 'brwydr y bandiau'; lleoliad ee maint, math o leoliad, lleoliad, offer sydd ar gael, cost llogi argaeledd, diogelwch

Gofynion cynllunio ar gyfer creu CD: cynllunio ar gyfer cynhyrchiad ee recordio bandiau, cerddoriaeth ddilyniannol, cân boblogaidd, cerddoriaeth ddawns; materion wrth recordio perfformwyr byw ee argaeledd perfformwyr, argaeledd stiwdio, bwcio amser stiwdio, offer sydd ar gael ee mathau o feddalwedd cyfrifiadurol

Gofynion cynllunio ar gyfer cynulleidfa: math o gynulleidfa ee plant ifanc, pobl hyn, cyfoedion, cwsmeriaid mewn bar; cynulleidfa gorsaf radio benodol lle bydd y CD yn cael ei chwarae

Gofynion cynllunio ar gyfer marchnata cynnyrch cerddorol: strategaeth farchnata ee posteri ar gyfer cyngerdd; datganiad i'r wasg ar gyfer hyrwyddo cyngerdd/CD, digwyddiad lansio ar gyfer CD, hysbys radio ar gyfer cyngerdd/CD, taflenni hysbysebu cyngerdd, hysbysebu ar y we

2 Gallu cymryd rhan yn y broses ddatblygu ar gyfer cynnyrch cerddorol

Prosesau datblygiadol (perfformwyr): dethol deunydd; technegau ymarfer, dehongli deunydd; paratoi a diweddarau sgoriau ee taflenni blaen, geiriau; adolygiad o'r deunydd/y broses; iechyd a diogelwch, gosod a chario allan, gwirio sain; amserlennu ee cyfarfodydd, adolygiadau, sesiynau, ymarferion; cynllunio diogelwch ee asesiadau risg o ofod perfformio

Prosesau datblygiadol (technoleg cerdd): gosod offer; os yw'n gweithio gyda pherfformwyr, cyfathrebu gyda pherfformwyr, dethol defnydd i'w recordio; os yw'n gweithio gyda meddalwedd cerdd gyfrifiadurol, dethol y deunydd ar gyfer y cynnyrch; cyfarpar recordio sain priodol, offer ychwanegol ar gyfer yr arddull o gerddoriaeth; cyfarfodydd; cynllunio a threfnu amser; iechyd a diogelwch ee asesiad risg ar gyfer gweithio gydag offer electronig; mynd i mewn, gosod a chario allan, gwirio sain

Prosesau datblygiadol (technegwyr): datblygu eu rôl eu hunain, cyfarwyddiadau a chyfarfodydd; cyfathrebu gyda pherfformwyr; archwiliad o'r cyfarpar; cynnal a chadw; cludo'r cyfarpar, iechyd a diogelwch; mynd i mewn, gosod a chario allan; gwirio sain, rheoli amser stiwdio; rheoli personél; dod o hyd i offer/meddalwedd; amserlennu ee cyfarfodydd, adolygiadau, sesiynau, ymarferion, gosod rigiau a'u tynnu i lawr; cynllunio diogelwch; asesiadau risg o ofodau perfformio a gweithio gydag offer trydanol

3 Deall diben y broses gynllunio a pharatoi wrth greu cynnyrch cerddorol

Pwrpas y prosesau cynllunio a pharatoi: cryfderau/gwendidau'r broses; effeithiolrwydd cynllunio ee digon o amser i baratoi; rheoli perthnasoedd proffesiynol; defnyddio adnoddau; cyfraniad unigol, cyfraniad tîm; sut yr effeithiwyd ar gynllunio a sut y newidiodd o ganlyniad i'r broses greadigol

Gwerthuso'r cynnyrch cerddorol: rhinweddau artistig; ymateb cynulleidfa/cwsmer; awgrymiadau ar gyfer gwella/datblygu

Meini prawf asesu a graddio

Er mwyn pasio'r uned hon, mae angen i'r dystiolaeth y mae'r dysgwyr yn ei chyflwyno i'w hasesu ddangos eu bod yn gallu bodloni holl ganlyniadau dysgu'r uned. Mae'r meini prawf asesu ar gyfer gradd llwyddo yn disgrifio lefel y cyflawniad sy'n ofynnol i lwyddo yn yr uned hon.

Meini prawf asesu a graddio		
I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
LI1 nodi'r gofynion cynllunio angenrheidiol ar gyfer cynnyrch cerddorol [YA]	T1 disgrifio'r gofynion cynllunio angenrheidiol ar gyfer cynnyrch cerddorol	Rh1 esbonio'r gofynion cynllunio angenrheidiol ar gyfer cynnyrch cerddorol
LI2 nodi deunyddiau/cyfarpar addas i gynnyrch cerddorol [YA, MC]	T2 disgrifio deunyddiau/cyfarpar addas i gynnyrch cerddorol gyda pheth ymdrech i lunio natur y gwaith sy'n cael ei ddatblygu	Rh2 esbonio deunyddiau/cyfarpar addas i gynnyrch cerddorol mewn ffordd sy'n dangos cyfraniad cadarnhaol ac artistig i'r gwaith sy'n cael ei ddatblygu
LI3 cyflawni rôl yn y broses ddatblygu gan ddangos gafael ar ofynion y dasg gyda pheth ymrwymiad [HR, MC, YA]	T3 cyflawni rôl yn y broses ddatblygu gan ddangos bod gofynion y dasg yn cael eu trin gyda pheth ystyriaeth a sylw i fanylder a gyda pheth ymrwymiad	Rh3 cyflawni rôl yn y broses ddatblygu gan ddangos bod gofynion y dasg yn cael eu trin yn effeithiol, yn ymrwymedig ac yn annibynnol

Meini prawf asesu a graddio		
I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
LI4 cyfathrebu ag aelodau eraill o'r tîm a/neu bersonél y digwyddiad fel y bo'n briodol [YA, CE]	T4 cyfathrebu ag aelodau eraill y tîm a/neu bersonél y digwyddiad gan ddefnyddio sianelau a dulliau priodol i sicrhau bod y cyfathrebu'n cyflawni ei amcan	Rh4 cyfathrebu'n glir ag aelodau eraill y tîm a/neu bersonél y digwyddiad gan ddefnyddio gradd o hyder i sicrhau bod y cyfathrebu'n cyflawni ei amcan

SDMP: Mae'r crynodeb hwn yn cyfeirio, lle y bo'n berthnasol, yn y bachau petryal, elfennau'r sgiliau personol, dysgu a meddwl sy'n berthnasol yn y meini prawf llwyddo. Mae'n nodi cyfleoedd i ddysgwyr ddangos defnydd effeithiol o elfennau cyfeirnodedig y sgiliau.

Allwedd	YA – ymholwyr annibynnol MC – meddylwyr creadigol	DM – dysgwyr myfyriol GT – gweithwyr tîm	HR – hunanreolwyr CE – cyfranogwyr effeithiol
----------------	--	---	--

Uned 4: Perfformiad Cerddorol Unigol

Cod yr uned:	T/502/4878
FfCCH Lefel 2:	Tystysgrif Gyntaf BTEC
Gwerth credydau:	10
Oriau dysgu dan arweiniad:	60

Nod a phwrpas

Mae'r uned hon yn canolbwyntio ar alluogi'r dysgwyr i ddatblygu rhai o'r sgiliau sydd eu hangen ar unawdydd o gerddor.

Cyflwyniad i'r uned

Mae gofyn am allu technegol ar lefel uchel gan ddefnyddio offeryn neu'r llais i gael gyrfa fel perfformiwr unawd. Er mwyn cyrraedd hyfedredd technegol ar lefel uchel, mae angen i gerddorion allu datblygu disgyblaeth ymarfer a dyfalbarhad priodol. Mae hi'n hanfodol fod yr unawdydd yn gallu dewis deunydd cerddorol a fydd yn rhoi llwyfan i'w allu technegol a cherddorol ac y bydd yn briodol i'r gynulleidfa darged. Mae angen i'r perfformwyr allu chwarae/canu yn hyderus ac yn gywir i gynulleidfa gyda mynegiant a dehongliad yn eu gwaith.

Drwy gydol yr uned hon, bydd y dysgwyr yn archwilio'r repertoire i'w dewis offeryn ac yn gwneud penderfyniadau o ran pa ddarnau y maen nhw'n bwriadu eu paratoi i'w perfformio. Mae cynllunio ac ymarfer yn rhannau hanfodol o berfformiad llwyddiannus; dylid rhoi gwybod i'r dysgwyr pryd mae eu perfformiadau'n mynd i ddigwydd fel y gallan nhw gynllunio eu hamser paratoi. Dylid annog y dysgwyr i ddewis eu darnau eu hunain i'w perfformio i gynulleidfa. Dylai'r dysgwyr weithio gydag athro sy'n arbenigo ar eu hofferyn er mwyn gwella eu techneg a dylen nhw gadw log ymarfer sy'n nodi manylion sut maen nhw wedi gwella dros gyfnod yr uned. Os yw'n briodol, dylai'r dysgwyr drefnu eu cyfeiliant eu hunain, yn gyfeilydd unigol neu'n fand.

Dylai'r dysgwyr ymarfer y darnau y maen nhw wedi'u dewis fel eu bod yn cyflwyno perfformiadau caboledig. Gall perfformio i gynulleidfa godi ofn ar rai dysgwyr. Felly, dylen nhw gael digon o gyfleoedd i berfformio i gynulleidfa.

Canlyniadau dysgu

Pan gwblheir yr Uned hon dylai dysgwyr:

- 1 Gwybod sut mae dewis darnau priodol o gerddoriaeth i'w perfformio
- 2 Gwybod sut mae paratoi at berfformiad unawdydd
- 3 Gallu perfformio cerddoriaeth i gynulleidfa.

Cynnwys yr uned

---

1 Gwybod sut mae dewis darnau priodol o gerddoriaeth i'w perfformio

Dewis darnau priodol: diffinio lefelau anhawster; faint o amser paratoi sydd cyn cyngerdd neu gig; argaeledd sgoriau/recordiadau; argaeledd cyfeiliant; lleoliad y cyngerdd neu'r gig; math o gynulleidfa ee plant ysgol gynradd, cymheiriaid, rhieni, aelodau clwb ieuenctid

2 Gwybod sut mae paratoi at berfformiad unawdydd

Paratoadau technegol: ee technegau cynhesu, graddfeydd, arpeggi, ymarferion technegol eraill i wella tŷn a thechneg sy'n berthnasol i'r offeryn neu'r llais; llunio arferion ymarfer effeithiol; darnau i'w perfformio wedi'u hymarfer a'u dysgu'n drylwyr

Paratoi'n gorfforol: ymarferion ymlacio a/neu anadlu fel y bo'n briodol; technegau canolbwytio; ymarferion i reoli'r nerfau; ffug berfformiadau i ymarfer perfformio yn y lleoliad ac i gynulleidfa

Paratoadau eraill: mae'r offeryn a'r cyfarpar (lle y bo'n berthnasol) yn gweithio'n dda ee llinynnau newydd, mwyhawyr, brwyn/ceg offeryn cywir, curwyr cywir, cynhesu'r llais; mae'r cyfeilydd neu'r band wedi'u trefnu a'u paratoi; ymarfer gyda'r cyfeilydd neu'r band (lle y bo'n berthnasol)

3 Gallu perfformio cerddoriaeth i gynulleidfa

Nodweddion perfformiad llwyddiannus: rhythm cywir; traw cywir; tonyddiaeth gywir; mynegiant; hyder; amseru

Cyfathrebu: cyfathrebu'n effeithiol â'r cyfeilydd/band; cyfathrebu â chynulleidfa

Meini prawf asesu a graddio

Er mwyn llwyddo yn yr uned hon, mae angen i'r dystiolaeth y mae'r dysgwyr yn ei chyflwyno i'w hasesu ddangos eu bod yn gallu bodloni holl ganlyniadau dysgu'r uned. Mae'r meini prawf asesu ar gyfer gradd llwyddo yn disgrifio lefel y cyflawniad sy'n ofynnol i lwyddo yn yr uned hon.

Meini prawf asesu a graddio		
I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
LI1 nodi cerddoriaeth ar gyfer rhaglen cyngerdd sy'n briodol ar y cyfan i'w safon perfformio [YA]	T1 rhoi disgrifiad o'r gerddoriaeth a ddewiswyd ar gyfer rhaglen cyngerdd sy'n briodol i'w safon perfformio	Rh1 cyfiawnhau eu dewis o gerddoriaeth ar gyfer rhaglen cyngerdd sy'n briodol i'w safon perfformio
LI2 nodi enghreifftiau o dechnegau ymarfer cerddoriaeth a ddefnyddir i wella perfformiad ar eu hofferyn [DM, HR]	T2 disgrifio'r technegau ymarfer cerddoriaeth y maen nhw wedi'u defnyddio i wella perfformiad ar eu hofferyn	Rh2 gwerthuso'r technegau ymarfer cerddoriaeth y maen nhw wedi'u defnyddio i wella perfformiad ar eu hofferyn
LI3 cyflwyno portffolio wedi'i recordio o bedwar darn cyferbyniol o leiaf o gerddoriaeth sy'n cael eu perfformio'n gywir i gynulleidfa, gan ddangos peth ymdeimlad ag arddull gerddorol.	T3 cyflwyno portffolio wedi'i recordio o bedwar darn cyferbyniol o leiaf o gerddoriaeth sy'n cael eu perfformio'n gywir, gan ddangos ymdeimlad ag arddull a chyfathrebu cerddorol â'r gynulleidfa.	Rh3 cyflwyno portffolio wedi'i recordio o bedwar darn cyferbyniol o leiaf o gerddoriaeth sy'n cael eu perfformio'n gywir, gan ddangos ymdeimlad amlwg ag arddull a chan ddangos cyfathrebu cerddorol â'r gynulleidfa.

SDMP: Mae'r crynodeb hwn yn cyfeirnoddi, lle y bo'n berthnasol, yn y bachau petryal, elfennau'r sgiliau personol, dysgu a meddwl sy'n annatod yn asesu'r uned hon. Trwy gyflawni'r meini prawf, bydd y dysgwr wedi dangos defnydd effeithiol o elfennau cyfeirnodedig y sgiliau.

Allwedd	YA – ymholwyr annibynnol MC – meddylwyr creadigol	DM – dysgwyr myfyriol GT – gweithwyr tîm	HR – hunanreolwyr CE – cyfranogwyr effeithiol
----------------	--	---	--

Uned 5: Archwilio Cyfansoddi Cerddorol

Cod yr uned:	J/502/4867
FfCCH Lefel 2:	Tystysgrif Gyntaf BTEC
Gwerth credydau:	10
Oriau dysgu dan arweiniad:	60

Nod a phwrpas

Nod yr uned hon yw cynnig golwg ar sylfeini rhai technegau cyfansoddi cerddorol. Bydd y wybodaeth y mae'r dysgwyr yn ei chaffael yn eu galluogi i ddatblygu eu syniadau cyfansoddi yn strwythuredig ac yn bwrpasol.

Cyflwyniad i'r uned

Creadigrwydd yw hanfod gweithgarwch cerddorol. Mae cerddoriaeth yn ffynnu ar ddatblygu syniadau newydd a seiniau newydd o hyd, ac mae cyfansoddwyr ar flaen y gad o ran y broses greadigol hon. Pa un a ydyn nhw'n cyfansoddi i'r neuadd gyngerdd, ym maes cerddoriaeth boblogaidd neu mewn stiwdios, neu i gyfryngau masnachol eraill, mae cyfansoddwyr yn ymwneud â'r un blociau adeiladu sylfaenol; cynhyrchu deunydd a gweithio gydag ef i lunio darnau fel arfer i derfynau amser a briffiau wedi'u comisiynu'n benodol. Mae angen ystod eang o dechnegau a syniadau ar gyfansoddwyr sy'n gweithio yn y byd masnachol i greu'r effaith a ddymunir yn gyflym ac yn gymwys.

Mae archwilio cyfansoddi'n dod ag agwedd greadigol cerddoriaeth i'r amlwg a bydd yn arwain y dysgwyr drwy'r broses o greu cerddoriaeth. Bydd y dysgwyr yn cael eu cyflwyno i'r sgiliau technegol a chreadigol sydd eu hangen gan gyfansoddwr sy'n gweithio. Byddan nhw'n cael eu hannog i archwilio ystod o fannau cychwyn cyfansoddi, i ymchwilio i ystod o dechnegau ar gyfer datblygu a thrin syniadau, ac yn olaf i droi syniadau'n ddarnau gorffenedig o gerddoriaeth.

Mae'r uned hon yn canolbwyntio ar ddau beth: yn gyntaf, ar gaffael gwybodaeth am rai o egwyddorion sylfaenol cyfansoddi cerddorol; yn ail, ar arbrofi. Bydd y dysgwyr yn darganfod posibiliadau cyfansoddi drwy archwilio syniadau a thechnegau'n ymarferol. Mae'r dysgwyr yn rhydd i weithio o fewn ystod o adnoddau offerynnol (acwstig ac electronig) a genres, er bod ehangu profiad yn cael ei annog yn frwd drwy gydol yr uned. Mae hi'n hanfodol fod y gerddoriaeth yn cael ei chyflwyno, ar ffurf sain neu mewn print, a bydd yn rhaid i'r dysgwyr gyflwyno'u cerddoriaeth ar ffurf briodol.

Bydd y dysgwyr yn cael profiad o ystod o gysyniadau a thechnegau cyfansoddi o'r gorffennol a'r presennol. Yn fwy na dim, mae'r uned hon yn ymwneud â chreu cerddoriaeth yn y presennol. Bydd y dysgwyr yn cael eu hannog i ddod o hyd i'w llwybrau creadigol eu hunain drwy'r broses gyfansoddi ac yn y pen draw byddan nhw'n dechrau datblygu eu llais creadigol eu hun.

Canlyniadau dysgu

Pan gwblheir yr Uned hon dylai dysgwr:

- 1 Gallu cynhyrchu syniadau cerddorol gwreiddiol o fannau cychwyn
- 2 Gwybod sut mae ehangu, datblygu a thrin deunydd cerddorol
- 3 Gallu llunio deunydd cerddorol yn gyfansoddiadau gorffenedig
- 4 Gallu cyflwyno cyfansoddiadau'n briodol.

Cynnwys yr uned

---

1 Gallu cynhyrchu syniadau cerddorol gwreiddiol o fannau cychwyn

Cynhyrchu deunydd: trawiau; rhythmau; cordiau; systemau harmonig; gweadau; manau cychwyn nad ydyn nhw'n rhai cerddorol fel themâu, testunau a delweddau

Mannau cychwyn cerddorol: riffiau a bachau; syniadau melodig; patrymau rhythmig; dilyniannau cordiau; paletau sain

Gweithio i friff: dehongli briff; dyfeisio syniadau cerddorol priodol

2 Gwybod sut mae ehangu, datblygu a thrin deunydd cerddorol

Ehangu a datblygu syniad: ailadrodd; addurno; amrywiad; dilyniannu; cyferbynnu

Technegau trin: trawsnodi; trawsffurfio (gwrthdroi, ôl-redeg, gwrthdroadau ôl-redeg); technegau torri a gludo; prosesau (canon, cyflwyno gam wrth gam, ychwanegu, tynnu, estyn, cywasgu, dadleoli)

Gweithio gyda haenau: offeryniaeth; gweadau; cyferbyniadau

3 Gallu llunio deunydd cerddorol yn gyfansoddiadau gorffenedig

Ffurf a strwythur: strwythurau bloc (deuaidd, triaidd, rondo, pont, grwndfas); cyflwyniadau; codâu; strwythurau caneuon (blues 12 bar a phatrymluniau eraill, lluniadau pennill a chytgan); defnyddio ailadrodd a chyferbynnu'n effeithiol

Rhediad: cadw momentwm; cyferbyniadau; cydbwyso ailadrodd a newid

4 Gallu cyflwyno cyfansoddiadau'n briodol

Dulliau cyflwyno priodol: confensiynau arddulliau, genres priodol (recordiadau, ffeiliau MIDI a sain); sgoriau

Mathau o sgoriau: sgôr lawn; taflen arwain; siart cordiau; sgoriau graffeg; meddalwedd cyfrifiadurol perthnasol

Meini prawf asesu a graddio

Er mwyn llwyddo yn yr uned hon, mae angen i'r dystiolaeth y mae'r dysgwyr yn ei chyflwyno i'w hasesu ddangos eu bod yn gallu bodloni holl ganlyniadau dysgu'r uned. Mae'r meini prawf asesu ar gyfer gradd llwyddo yn disgrifio lefel y cyflawniad sy'n ofynnol i lwyddo yn yr uned hon.

Meini prawf asesu a graddio		
I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
LI1 creu pum syniad cerddorol gwreiddiol a allai fod yn sail i gyfansoddiad [MC, DM]	T1 creu pum syniad cerddorol gwreiddiol a allai fod yn sail i gyfansoddiad, gan ddangos ystod o nodweddion nodedig	Rh1 creu pum syniad cerddorol gwreiddiol a allai fod yn sail i gyfansoddiad, gan ddangos ystod eang o nodweddion nodedig a chan ddangos dychymyg
LI2 creu cyfansoddiad cerddorol sydd wedi'i lunio'n llawn, gan ddangos gallu i drin elfennau cerddorol yn briodol [MC, DM]	T2 nodi'r ystod o dechnegau a ddefnyddir i ehangu, datblygu a thrin tri syniad cerddorol gwreiddiol	Rh2 nodi'r ystod o dechnegau a ddefnyddir i ehangu, datblygu a thrin tri syniad cerddorol gwreiddiol
LI3 dangos y prosesau o greu gwaith dramatig. [MC, GT]	T3 creu cyfansoddiad cerddorol sydd wedi'i lunio'n llawn, gan ddangos gallu i drin ystod o elfennau cerddorol cyferbyniol yn briodol ac yn strwythuredig	Rh3 creu cyfansoddiad cerddorol sydd wedi'i lunio'n llawn, gan ddangos gallu i drin ystod eang o elfennau cerddorol cyferbyniol yn briodol ac yn strwythuredig a chan ddangos dychymyg
LI4 cyflwyno deunydd cerddorol mewn dull sy'n briodol i'r arddull/genre.	T4 cyflwyno deunydd cerddorol mewn dull sy'n briodol i'r arddull/genre yn eglur ac yn gywir.	Rh4 cyflwyno deunydd cerddorol mewn dull sy'n briodol i'r arddull/genre yn eglur ac yn gywir a chan roi sylw i fanylion.

SDMP: Mae'r crynodeb hwn yn cyfeirio, lle y bo'n berthnasol, yn y bachau petryal, elfennau'r sgiliau personol, dysgu a meddwl sy'n berthnasol yn y meini prawf llwyddo. Mae'n nodi cyfleoedd i ddysgwyr ddangos defnydd effeithiol o elfennau cyfeirnodedig y sgiliau.

Allwedd	YA – ymholwyr annibynnol	DM – dysgwyr myfyriol	HR – hunanreolwyr
	MC – meddylwyr creadigol	GT – gweithwyr tîm	CE – cyfranogwyr effeithiol

Uned 6: Gweithio fel Ensemble Cerddorol

Cod yr uned:	H/502/4889
FfCCH Lefel 2:	Tystysgrif Gyntaf BTEC
Gwerth credydau:	10
Oriau dysgu dan arweiniad:	60

Nod a phwrpas

Nod yr uned hon yw galluogi'r dysgwyr i gaffael gwybodaeth am aelodau ensemble cerddorol, a datblygu'r sgiliau sydd eu hangen arnyn nhw.

Cyflwyniad i'r uned

Mae'r rhan fwyaf o'r cerddorion sy'n perfformio'n ennill eu bara menyn drwy chwarae mewn ensembles. Mae cerddorion yn chwarae mewn ystod eang o ensembles cerddorol, er enghraifft gall chwaraewr llinynnau berfformio'n rhan o gerddorfa, pedwarawd llinynnol neu'n rhan o grwp sy'n cyfeilio i ganwr. Mae llawer o gerddorion yn gweithio fel chwaraewyr sesiwn ac yn perfformio'n rhan o grwp cerddorol nad ydyn nhw'n chwarae gyda nhw'n gyson.

Gweithgarwch cymdeithasol yw cerddora, ac mae'r gallu i weithio gydag eraill yn rhan allweddol o bortffolio'r cerddor. Bydd y rhan fwyaf o gerddorion yn gweld eu bod nhw'n gweithio'n gyson yn rhan o dîm. Mae sgiliau cyfathrebu, a'r gallu i drafod, cyfaddawdu a gweithio tuag at yr un nod i gyd cyn bwysiced â gallu technegol a cherddorol. Mae'r uned hon yn galluogi'r dysgwyr i ddod yn rhan o dîm cerddorol, gan ganolbwyntio ar y prosesau sy'n ymwneud â thîm yn gweithio gyda'i gilydd tuag at berfformiad. Gallan nhw ymwneud fel perfformiwr neu gyfarwyddwr/arweinydd. Bydd pob aelod o'r tîm yn rhannu cyfrifoldeb am y perfformiad terfynol. Drwy drafod a chyfaddawdu, bydd penderfyniadau'n cael eu gwneud fel tîm a dylai'r prosiectau gael eu harwain gan y dysgwyr, cyhyd ag y bo modd, i ganiatáu hyn. Bydd disgwyl i'r dysgwyr benderfynu ar ffurf y perfformiad terfynol, gwneud penderfyniadau o ran repertoire priodol, datblygu deunydd cerddorol gwreiddiol os yw'n briodol, llunio amserlenni realistig er mwyn cyflawni'r perfformiad a chymryd cyfrifoldeb dros gyflwyno'r perfformiad terfynol.

Nid yw bod yn berfformiwr neilltuol o dda yn golygu o angenrheidrwydd bod cerddor yn gyflogadwy. Mae llawer o sgiliau eraill y mae'n rhaid eu dysgu cyn y gall unrhyw un fod yn gerddor crwn. Bydd cyfle i'r dysgwyr ddatblygu'r sgiliau cyflogadwyedd hyn yn yr uned hon.

Yn ogystal â hyn, bydd y dysgwyr yn datblygu'r sgiliau cyfathrebu *cerddorol* sy'n rhan annatod o berfformio'n rhan o ensemble. Mae chwarae mewn ensemble yn gofyn am sgiliau gwahanol i'r rhai sy'n gysylltiedig â pherfformio unawd; y gallu i wrando ac ymateb i farn/syniadau eraill, cadw cydbwysedd ac asio ag eraill, ac ymateb yn gerddorol i eraill. Mae'r uned hon yn edrych ar feysydd rhyngweithio cerddorol. Sut mae cerddorion yn rhyngweithio â'i gilydd? Sut maen nhw'n cyfathrebu'n gerddorol ac yn gorfforol yn ystod perfformiad?

Nod gyffredinol yr uned hon yw datblygu sgiliau cydweithio'r dysgwyr. Mae dymameg grwp, deall rolau, cyfathrebu syniadau ag eraill, a rhyngweithio cerddorol yn ganlyniadau allweddol bob un.

Bydd disgwyl i'r dysgwyr gyfrannu fel chwaraewyr ensemble i o leiaf ddau berfformiad ar wahân.

Canlyniadau dysgu

Pan gwblheir yr Uned hon dylai dysgwr:

- 1 Gwybod am rolau a chyfrifoldebau aelodau ensembles cerddorol
- 2 Gallu paratoi at berfformiadau fel rhan o ensemble
- 3 Gallu cyflwyno perfformiadau ensemble effeithiol
- 4 Gallu dangos sgiliau cyflogadwyedd drwy gyfranogi mewn gweithgareddau ensemble cerddorol.

Cynnwys yr uned

1 Gwybod am rolau a chyfrifoldebau aelodau ensembles cerddorol

Rolau mewn ensemble cerddorol: perfformiwr ee offerynnwr, lleisydd, lleisydd cyfeiliant; arweinydd ee arweinydd, côr-feistr, band-feistr, arweinydd adran, arweinydd y gerddorfa; cyfarwyddwr cerdd

Cyfrifoldebau mewn ensemble cerddorol: prydlondeb/dibynadwyedd; perfformwyr ee cynnal a chadw offerynnau/cyfarpar personol, cario cyfarpar sbâr/atodol fel lidiau, plectrymau, tannau, brwyn, olew falffiau, resin a mudyddion; ymarfer unigol cyn ymarferion grwp, mynychu ymarferion, cyfathrebu cerddorol, cyfrannu i ddatblygiad tîm, trafodaethau; arweinwyr ee paratoi amserlenni ymarferion, mynychu ymarferion, dehongliad cerddorol y darnau, cadw'r chwaraewyr gyda'i gilydd; cyfarwyddwr cerdd ee dewis deunydd, gweledigaeth gyffredinol i'r cyngerdd; rheolwyr

2 Gallu paratoi at berfformiadau fel rhan o ensemble

Ystyriaethau unigol wrth ddyfeisio perfformiad: lleoliad; math o gynulleidfa; amserlenni a therfynau amser; personél (ee nifer y perfformwyr, offerynnau sydd ar gael, lefel gallu'r perfformwyr; repertoire sy'n addas i ensemble

Cynllunio, paratoi ac ymarfer: amserlennu, rhaglenni ymarferion; ystyriaethau ymarferol; cadw lle mewn ystafelloedd; gofynion technegol, ee archebu cerddoriaeth/sgoriau i'r perfformwyr; dirprwyo cyfrifoldebau; defnyddio technegau ymarfer sy'n briodol i'r math o ensemble

3 Gallu cyflwyno perfformiadau ensemble effeithiol

Sgiliau cerddorol: ee cywirdeb traw, rhythm, tonyddiaeth, amseriad; cydbwysedd ac asio rhwng yr offerynnau; cerddoroldeb; mynegiant

Cyflwyno perfformiad; ee elfennau gweledol (dillad llwyfan, safleoedd ar y llwyfan); presenoldeb llwyfan ee dod ar y llwyfan ac oddi arno; taflu'r sain; cyfathrebu â chynulleidfa

Cyfathrebu cerddorol mewn ensemble: gweithio gydag arweinydd, gweithio fel ensemble; rhyngweithio cerddorol; curiadau i fyny/arwain i mewn a diweddebau; cynnal curiad; cyfathrebu corfforol, iaith y corff; ymateb cerddorol

4 Gallu dangos sgiliau cyflogadwyedd drwy gyfranogi mewn gweithgareddau ensemble cerddorol

Sgiliau cyflogadwyedd: bod yn ddibynadwy; prydlondeb; agwedd gadarnhaol; ffocws; brwdfrydedd; symbyliad; gwneud cyfraniad i'r tasgau gosod; parchu barn eraill; cefnogi eraill; trafod drwy fynegi barn yn rhesymol; ymateb i adborth; derbyn cyngor/cyfarwyddyd

Meini prawf asesu a graddio

Er mwyn llwyddo yn yr uned hon, mae angen i'r dystiolaeth y mae'r dysgwyr yn ei chyflwyno i'w hasesu ddangos eu bod yn gallu bodloni holl ganlyniadau dysgu'r uned. Mae'r meini prawf asesu ar gyfer gradd llwyddo yn disgrifio lefel y cyflawniad sy'n ofynnol i lwyddo yn yr uned hon.

Meini prawf asesu a graddio		
I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
LI1 nodi rolau a chyfrifoldebau aelodau ensembles cerddorol	T1 disgrifio rolau a chyfrifoldebau aelodau ensembles cerddorol	Rh1 cyfiawnhau rolau a chyfrifoldebau aelodau ensembles cerddorol
LI2 dangos rhai o'r prosesau sydd eu hangen wrth gyfranogi mewn perfformiadau cerddorol, yn aelod o ensemble cerddorol	T2 dangos pob un o'r prosesau sydd eu hangen wrth gyfranogi mewn perfformiadau cerddorol, yn aelod o ensemble cerddorol	Rh2 dangos pob un o'r prosesau sydd eu hangen wrth gyfranogi mewn perfformiadau cerddorol, yn aelod o ensemble cerddorol gyda hyder ac ymrwymiad
LI3 dangos y sgiliau cerddorol, cyflwyno a chyfathrebu cerddorol sydd eu hangen mewn perfformiadau ensemble [CE]	T3 dangos y sgiliau cerddorol, cyflwyno a chyfathrebu cerddorol sydd eu hangen mewn perfformiadau ensemble effeithiol gyda hyder	Rh3 dangos y sgiliau cerddorol, cyflwyno a chyfathrebu cerddorol sydd eu hangen mewn perfformiadau ensemble effeithiol gyda hyder a chreadigrwydd
LI4 dangos rhai sgiliau cyflogadwyedd mewn gweithgareddau ensemble.	T4 dangos ystod o sgiliau cyflogadwyedd mewn gweithgareddau ensemble.	Rh4 dangos ystod eang o sgiliau cyflogadwyedd yn effeithiol mewn gweithgareddau ensemble.

SDMP: Mae'r crynodeb hwn yn cyfeirnodu, lle y bo'n berthnasol, yn y bachau petryal, elfennau'r sgiliau personol, dysgu a meddwl sy'n annatod yn asesu'r uned hon. Trwy gyflawni'r meini prawf, bydd y dysgwr wedi dangos defnydd effeithiol o elfennau cyfeirnodedig y sgiliau.

Allwedd	YA – ymholwyr annibynnol	DM – dysgwyr myfyriol	HR – hunanreolwyr
	MC – meddylwyr creadigol	GT – gweithwyr tîm	CE – cyfranogwyr effeithiol

Uned 7: Archwilio Systemau Cyfrifiadurol a Ddefnyddir gan Gerddorion

Cod yr uned:	K/502/4893
FfCCH Lefel 2:	Tystysgrif Gyntaf BTEC
Gwerth credydau:	10
Oriau dysgu dan arweiniad:	60

Nod a phwrpas

Nod yr uned hon yw datblygu gwybodaeth y dysgwyr am fanylebau a gweithrediad systemau cyfrifiadurol sydd wedi'u dylunio'n benodol i greu cerddoriaeth. Yn ogystal bydd y dysgwyr yn gweithredu systemau cyfrifiadurol cerddoriaeth tra byddan nhw'n creu darnau o gerddoriaeth, a fydd yn cynnwys eu cyfansoddiadau gwreiddiol eu hunain; bydd iechyd a diogelwch yn rhan greiddiol o'r broses.

Cyflwyniad i'r uned

Yn yr oes ddigidol mae cyfrifiaduron wedi cymryd lle blaenllaw mewn amgylcheddau cynhyrchu cerddoriaeth. Mae'r cyfoeth o offer meddalwedd a systemau caledwedd wedi esgor ar amgylcheddau 'stiwidio rithwir' sy'n gallu cynhyrchu recordiadau o ansawdd oedd yn arfer bod ar gael i systemau drud wedi'u seilio ar galedwedd yn unig, ac am ran fach o'r gost. Mae offer MIDI a dilyniannu sain wedi rhoi cerddorfeydd cyfan yn nwylo cyfansoddwyr a pherfformwyr cerddoriaeth.

Bydd y gwaith yn canolbwyntio ar ddysgwyr yn archwilio elfennau'r caledwedd a'r feddalwedd gyfrifiadurol a ddefnyddir wrth gynhyrchu a pherfformio cerddoriaeth. Cyflwynir y dysgwyr i'r egwyddorion a'r technegau sy'n gysylltiedig â meddalwedd creu cerddoriaeth a byddan nhw'n ymglyfarwyddo ag ystod o dechnoleg berthnasol.

Bydd disgwyl i'r dysgwyr ddangos dealltwriaeth o system cynhyrchu cerddoriaeth wedi'i seilio ar gyfrifiadur ac yna byddan nhw'n defnyddio'r system i greu cerddoriaeth. Drwy gydol yr uned, datblygir ymwybyddiaeth o rôl yr elfennau caledwedd a meddalwedd sy'n gysylltiedig â system cynhyrchu cerddoriaeth wedi'i seilio ar gerddoriaeth a bydd y dysgwyr yn gallu disgrifio, egluro a defnyddio'r cyfarpar yn annibynnol. Bydd angen iddyn nhw allu gosod a ffurfweddu system syml ond gweithredol, a gweithredu ystod o offer meddalwedd cynhyrchu cerddoriaeth nodweddiadol. Yn rhan o'u gwaith, bydd y dysgwyr yn dilyniannu clipiau sain wedi'u golygu ac yn integreiddio gwybodaeth MIDI lle y bo'n addas.

Yn olaf, ond o bosib yn bwysicaf, bydd y dysgwyr yn dysgu technegau i ddefnyddio system gerddoriaeth wedi'i seilio ar gyfrifiadur i greu darnau o gerddoriaeth, eu deunydd gwreiddiol eu hunain yn ogystal â fersiynau o gerddoriaeth gan eraill.

Dylai'r dysgwyr sy'n rhoi cynnig ar yr uned hon fod yn greadigol yn gerddorol, neu dylai'r potensial fod ganddynt i feddwl am syniadau cerddorol y gellir eu gwireddu drwy ddefnyddio'r math o dechnoleg cerdd sy'n cael ei archwilio yn yr uned.

Canlyniadau dysgu

Pan gwblheir yr Uned hon dylai dysgwr:

- 1 Gwybod sut mae dewis elfennau caledwedd a meddalwedd ar gyfer system creu cerddoriaeth wedi'i seilio ar gyfrifiadur
- 2 Gallu gosod a ffurfweddu system creu cerddoriaeth wedi'i seilio ar gyfrifiadur yn ddiogel
- 3 Gallu gweithredu offer meddalwedd sain a MIDI
- 4 Gallu gwireddu syniadau cerddorol gan ddefnyddio meddalwedd creu cerddoriaeth.

Cynnwys yr uned

---

1 Gwybod sut mae dewis elfennau caledwedd a meddalwedd ar gyfer system creu cerddoriaeth wedi'i seilio ar gyfrifiadur

Elfennau meddalwedd: golygwyr sain; dilynianwyr wedi'u seilio ar ddolenni; dilynianwyr MIDI a sain; syntheseiddwyr meddalwedd; plug-ins; offerynnau VST; systemau clytio meddalwedd

Elfennau caledwedd: uned brosesu ganolog (CPU); monitro; ceblau; dyfeisiau mewnbynnu; monitro sain; cyfarpar cymysgu; dyfeisiau copïo a storio

Amgylchedd meddalwedd: ee materion sy'n ymwneud â gweithredu system, dod o hyd i raglenni a'u lansio, systemau ffeilio, confensiynau storio

2 Gallu gosod a ffurfweddu system creu cerddoriaeth wedi'i seilio ar gyfrifiadur yn ddiogel

Ffurfweddu a gosod meddalwedd: gosodiadau meddalwedd; rheoli clipiau/ffeiliau sain; dewisiadau meddalwedd

Ffurfweddu a gosod caledwedd: dewis cydrannau; cydgysylltu cyfarpar; defnyddio ceblau a gosod cyfarpar yn gywir

Ystyriaethau iechyd a diogelwch: gwifro cywir; peidio gorlwytho cydrannau trydanol; dim bwyd a diod yn y stiwdio; gwifrau rhydd wedi'u tapio i'r llawr

3 Gallu gweithredu offer meddalwedd sain a MIDI

Offer sain: alinio a golygu ffeiliau sain; ymdrin â materion tiwnio, amseru a thempo; normaleiddio; effeithiau a dulliau eraill o brosesu sain ac ati

Cyfarpar meddalwedd cerdd: defnyddio traciau MIDI; dethol lleisiau MIDI; golygu digwyddiadau MIDI yn fanwl, gan ddefnyddio negeseuon rheoli

Rheoli rhaglenni a ffeiliau: trefnu'r amgylchedd cynhyrchu; rheoli ffeiliau'n drefnus; cynllunio a dogfennu

4 Gallu gwireddu syniadau cerddorol gan ddefnyddio meddalwedd creu cerddoriaeth

Syniadau cerddorol: golygu digwyddiadau MIDI a thrin deunydd sain yn effeithiol; defnyddio'r offer meddalwedd yn effeithiol; defnyddio cyfleusterau prosesu sain yn greadigol

Meini prawf asesu a graddio

Er mwyn llwyddo yn yr uned hon, mae angen i'r dystiolaeth y mae'r dysgwyr yn ei chyflwyno i'w hasesu ddangos eu bod yn gallu bodloni holl ganlyniadau dysgu'r uned. Mae'r meini prawf asesu ar gyfer gradd llwyddo yn disgrifio lefel y cyflawniad sy'n ofynnol i lwyddo yn yr uned hon.

Meini prawf asesu a graddio		
I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
LI1 nodi prif elfennau caledwedd a meddalwedd system creu sain/cerddoriaeth MIDI nodweddiadol sydd wedi'i seilio ar gyfrifiadur	T1 cymharu prif elfennau caledwedd a meddalwedd system creu sain/cerddoriaeth MIDI nodweddiadol sydd wedi'i seilio ar gyfrifiadur	Rh1 dadansoddi prif elfennau caledwedd a meddalwedd system creu sain/cerddoriaeth MIDI nodweddiadol sydd wedi'i seilio ar gyfrifiadur
LI2 dangos sut mae gosod a ffurfweddu system cynhyrchu sain/cerddoriaeth MIDI wedi'i seilio ar gyfrifiadur, gydag ychydig iawn o gymorth gan diwtor [HR]	T2 dangos sut mae gosod a ffurfweddu system cynhyrchu sain/cerddoriaeth MIDI wedi'i seilio ar gyfrifiadur yn llwyr ac yn hollol annibynnol	Rh2 dangos sut mae gosod a ffurfweddu system cynhyrchu sain/cerddoriaeth MIDI wedi'i seilio ar gyfrifiadur yn hyderus, yn gymwys ac yn hollol annibynnol
LI3 dangos sut mae gweithredu offer meddalwedd sain/MIDI gydag ychydig iawn o gymorth gan diwtor [HR]	T3 dangos sut mae gweithredu offer meddalwedd sain/MIDI, yn hollol annibynnol	Rh3 dangos sut mae gweithredu offer meddalwedd sain/MIDI yn hyderus, yn gymwys ac yn annibynnol

Meini prawf asesu a graddio

I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
<p>LI4 cynhyrchu darnau cerddorol, gan ddefnyddio'r technegau meddalwedd cyfrifiadurol sain/MIDI sydd ar gael yn effeithiol. [MC, HR]</p>	<p>T4 cynhyrchu darnau cerddorol, gan ddefnyddio technegau datblygedig meddalwedd cyfrifiadurol sain/MIDI yn effeithiol.</p>	<p>Rh4 cynhyrchu darnau cerddorol, gan ddefnyddio uwch dechnegau meddalwedd cyfrifiadurol sain/MIDI creadigol yn effeithiol.</p>

SDMP: Mae'r crynodeb hwn yn cyfeirio, lle y bo'n berthnasol, yn y bachau petryal, elfennau'r sgiliau personol, dysgu a meddwl sy'n berthnasol yn y meini prawf llwyddo. Mae'n nodi cyfleoedd i ddysgwyr ddangos defnydd effeithiol o elfennau cyfeirnodedig y sgiliau.

Allwedd	YA – ymholwyr annibynnol MC – meddylwyr creadigol	DM – dysgwyr myfyriol GT – gweithwyr tîm	HR – hunanreolwyr CE – cyfranogwyr effeithiol
----------------	--	---	--

Uned 8: Technoleg a Pherfformiad DJ

Cod yr uned:	M/502/4863
FfCCH Lefel 2:	Tystysgrif Gyntaf BTEC
Gwerth credydau:	10
Oriau dysgu dan arweiniad:	60

Nod a phwrpas

Nod yr uned hon yw archwilio'r ffyrdd i mae DJs yn gallu gweithredu a gwneud bywoliaeth, nid yn unig mewn meysydd arbenigol, ond ym mhrif ffrwd y diwydiant adloniant. Bydd y dysgwyr yn ymgyswyo â'r ystod o sgiliau a chyfarpar sydd eu hangen, yn deall rolau ac amgylcheddau, ac yn gallu dethol rhaglen o ddeunydd effeithiol i berfformio gyda hi.

Cyflwyniad i'r uned

Mae bod yn DJ yn adloniant poblogaidd i nifer o gerddorion ac mae rhai'n gallu gwneud bywoliaeth o'r gweithgarwch hwn. Yn ystod y 1990au daeth y DJ yn rym arwyddocaol ym maes cerddoriaeth boblogaidd. Mae DJs yn gallu mwynhau'r sylw a statws a arferai gael eu rhoi i berfformwyr mwy traddodiadol yn unig. Bellach, ystyrir sgiliau'r 'troellwr' yn gyfartal â sgiliau gitarydd, drymiwr neu ganwr. Mae amrywiaeth eang o DJs, o DJ clwb i DJ radio. Mae gweithio fel DJ yn ymwneud â chreu perfformiad lawn cymaint ag y mae bod yn rhan o fand neu gerddorfa. Mae angen i DJs ddeall sut mae strwythuro eu setiau yn ogystal â chyfathrebu â'u cynulleidfaoedd i gael perfformiad llwyddiannus.

Mae'r uned hon yn rhoi cyfle i'r dysgwyr ddatblygu ystod o sgiliau technegol ac artistig sy'n berthnasol i yrfaedd fel DJs clwb neu gynhyrchu. Mae pwyslais yr uned ar DJs fel perfformwyr a chynhyrchwyr cerddoriaeth ddawns.

Bydd yr uned hon yn gwneud i ddysgwyr ymgyswyo â'r ystod o gyfarpar y mae DJs yn eu defnyddio heddiw mewn amrywiaeth o rolau ac amgylcheddau. Oherwydd bod DJs yn gweithio gyda chyfarpar trydanol, mae angen iddyn nhw ddeall yn drylwyr sut mae defnyddio'r cyfarpar hwn yn ddiogel. Gan fod llawer o DJs yn gweithio mewn amgylcheddau sydd â lefelau sain uchel, bydd y dysgwyr yn dod i ddeall sut mae gweithio mewn ffordd sy'n gwarchod eu hiechyd. Bydd y dysgwyr yn cael cyflwyniad i sut mae defnyddio cyfarpar DJ yn ddiogel ac yn greadigol a byddan nhw'n dysgu ystod o dechnegau perfformio DJ.

Bydd y dysgwyr yn datblygu dealltwriaeth o'r gwahanol rolau ac amgylcheddau y mae DJs yn gweithio ynddyn nhw er mwyn gallu gwneud dewis gwybodus am eu datblygiad a'u cynnydd yn y maes.

Byddan nhw'n archwilio arddulliau a genres cerddoriaeth ddawns boblogaidd. Yn ogystal, bydd y dysgwyr yn dangos sut mae defnyddio ystod o dechnoleg cerdd berthnasol, gan gynnwys cyfarpar dilyniannu a samplo, er mwyn helaethu a gwella eu perfformiadau.

Canlyniadau dysgu

Pan gwblheir yr Uned hon dylai dysgwr:

- 1 Gwybod am y cyfarpar sy'n angenrheidiol i weithredu fel DJ
- 2 Gallu gosod a pherfformio gan ddefnyddio cyfarpar a thechnegau DJs yn ddiogel
- 3 Gwybod am y rolau a'r amgylcheddau y mae DJs yn gweithredu ynddyn nhw
- 4 Gallu dethol a rhaglennu deunyddiau priodol i'w perfformio.

Cynnwys yr uned

---

1 Gwybod am y cyfarpar sy'n angenrheidiol i weithredu fel DJ

Offer: byrddau tro (deciau, finyl); deciau CD; chwaraewyr MP3; gliniaduron/cyfrifiaduron sydd â meddalwedd DJ; pylwyr sianelau; trawsbylwyr; rheolwyr EQ; switshis trawsffurfio; switshis lladd; clustffonau; mwyhawyr; seinyddion; microffonau; lidiau a chysylltyddion

2 Gallu gosod a pherfformio gan ddefnyddio cyfarpar a thechnegau DJs yn ddiogel

Technegau DJ: curiadau'r funud; rheoli traw; brawddeg; ôl-droellwyr; stopio botymau; trawsbylu; gollwng; torri

Offer: deciau; mwyhawyr; system seinyddion; clustffonau; gliniadur/cyfrifiadur; dec CD

Iechyd a diogelwch: peryglon trydanol; peryglon corfforol; trin a storio'n ddiogel; lefelau sain

3 Gwybod am y rolau a'r amgylcheddau y mae DJs yn gweithredu ynddyn nhw

Mathau o DJ: DJ clwb; DJ 'personoliaeth'; DJ radio; cynhyrchydd DJ

Amgylcheddau: stiwdio recordio; clwb; stiwdio ddarlledu

4 Gallu dethol a rhaglennu deunyddiau priodol i'w perfformio

Dethol deunydd priodol: ee house, techno, hip-hop, garage, trance, euro ac ati

Rhaglennu: math o ddigwyddiad, math ac ymateb y gynulleidfa; tueddiadau

Perfformiad: dewis traciau i set; strwythuro'r set; cyfathrebu â'r gynulleidfa; deunydd sy'n addas i genre

Meini prawf asesu a graddio

Er mwyn pasio'r uned hon, mae angen i'r dystiolaeth y mae'r dysgwyr yn ei chyflwyno i'w hasesu ddangos eu bod yn gallu bodloni holl ganlyniadau dysgu'r uned. Mae'r meini prawf asesu ar gyfer gradd llwyddo yn disgrifio lefel y cyflawniad sy'n ofynnol i lwyddo yn yr uned hon.

Meini prawf asesu a graddio		
I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
LI1 nodi'r gwahanol ddarnau o gyfarpar sydd eu hangen i weithio fel DJ [YA, HR]	T1 cymharu'r gwahanol ddarnau o gyfarpar sydd eu hangen i weithio fel DJ	Rh1 dadansoddi'r gwahanol ddarnau o gyfarpar sydd eu hangen i weithio fel DJ
LI2 dangos eu bod yn gallu gosod a gweithredu cyfarpar DJ yn ddiogel gyda chefnogaeth tiwtor [HR, GT]	T2 dangos eu bod yn gallu gosod a gweithredu cyfarpar DJ yn ddiogel gydag ychydig iawn o gefnogaeth	Rh2 dangos eu bod yn gallu gosod a gweithredu cyfarpar DJ yn ddiogel, yn annibynnol ac yn hyderus
LI3 nodi gwahanol fathau o DJ a'r amgylchedd lle maen nhw'n gweithio [YA]	T3 cymharu gwahanol fathau o DJ a'r amgylchedd lle maen nhw'n gweithio	Rh3 dadansoddi gwahanol fathau o DJ a'r amgylchedd lle maen nhw'n gweithio
LI4 cynllunio a pherfformio set DJ wedi'i strwythuro. [HR, MC]	T4 cynllunio a pherfformio set DJ sy'n defnyddio deunydd sy'n addas i'r genre.	Rh 4 cynllunio set DJ a'i pherfformio gan gyfathrebu'n effeithiol â chynulleidfa.

SDMP: Mae'r crynodeb hwn yn cyfeirio, lle y bo'n berthnasol, yn y bachau petryal, elfennau'r sgiliau personol, dysgu a meddwl sy'n berthnasol yn y meini prawf llwyddo. Mae'n nodi cyfleoedd i ddysgwyr ddangos defnydd effeithiol o elfennau cyfeirnodedig y sgiliau.

Allwedd	YA – ymholwyr annibynnol	DM – dysgwyr myfyriol	HR – hunanreolwyr
	MC – meddylwyr creadigol	GT – gweithwyr tîm	CE – cyfranogwyr effeithiol

Uned 9: Cynhyrchu Recordiad o Gerddoriaeth

Cod yr uned:	M/502/4877
FfCCH Lefel 2:	Tystysgrif Gyntaf BTEC
Gwerth credydau:	10
Oriau dysgu dan arweiniad:	60

Nod a phwrpas

Nod yr uned hon yw datblygu gwybodaeth y dysgwyr am y cyfarpar recordio sain sy'n debygol o fod mewn stiwdio recordio, ac iddyn nhw ddarganfod sut mae defnyddio'r cyfarpar hwn i greu recordiad cerddoriaeth orffenedig drwy baratoi a defnyddio'r ystod o dechnegau sydd eu hangen.

Cyflwyniad i'r uned

Mae'r gallu i weithredu'r cyfarpar a'r dechnoleg recordio sain a ddefnyddir i gynhyrchu cynnyrch cerddoriaeth yn hanfodol i unrhyw un sy'n gweithio mewn rôl recordio a chynhyrchu yn y diwydiant cerddoriaeth. Mae peirianwyr a chynhyrchwyr stiwdio'n gweithio gydag ystod o gyfarpar a thechnoleg wrth eu gwaith. Oherwydd bod y bobl hyn yn defnyddio'u sgiliau, mae cerddoriaeth ar gael i gynulleidfaoedd eang gan ddefnyddio CDau a MP3au i gael sylw drwy'r rhyngwrwd, ar y radio a'r sain sydd ei hangen ar gerddoriaeth deledu. Bwriad yr uned hon yw cyflwyno'r dysgwyr i ychydig o'r dechnoleg a'r technegau sydd ynghlwm wrth greu recordiadau cerddoriaeth. Fel sy'n digwydd yn achos gweithio gydag unrhyw gyfarpar trydanol, mae deall pwysigrwydd y materion iechyd a diogelwch sy'n gysylltiedig â recordio cerddoriaeth yn hanfodol hefyd.

Bydd disgwyl i'r dysgwyr edrych ar y dechnoleg sy'n nodweddu recordio cerddoriaeth, gan gynnwys consolau cymysgu, microffonau, effeithiau/prosesau, a dyfeisiau recordio. Mae'r uned yn cydnabod bod mynd ati'n drefnus i gynllunio a gweithredu sesiynau'n hanfodol. Sesiynau recordio sy'n cael eu rhedeg yn effeithiol fydd y rhai mwyaf cynhyrchiol o ystyried eu cost.

Fel rhan o'r uned, bydd y dysgwyr yn creu cynnyrch wedi'i recordio ar ffurf y gellir ei dosbarthu'n ddigidol fel MP3 neu CD. Bydd angen i'r dysgwyr ddod i werthfawrogi'r prosesau technegol a chreadigol sydd ynghlwm wrth gipio ffynonellau sain byw. Bydd y ffynonellau hyn yn cynnwys citiau drymiau, gitarau, offerynnau bas, allweddellau a lleisiau. Byddan nhw'n dysgu sut mae cymysgu cerddoriaeth a defnyddio offer prosesu sain fel datseinio, atsain a chorws i wella eu creadigaethau cerddorol.

Canlyniadau dysgu

Pan gwblheir yr Uned hon dylai dysgwr:

- 1 Gwybod sut mae dethol cyfarpar recordio sain at ddibenion penodol
- 2 Deall sut mae paratoi at sesiynau recordio'n ddiogel
- 3 Gallu cipio ffynonellau sain, gan ddefnyddio technegau recordio priodol
- 4 Gallu defnyddio'r adnoddau sydd ar gael i gynhyrchu recordiad cerddorol gorffenedig.

Cynnwys yr uned

---

1 Gwybod sut mae dethol cyfarpar recordio sain at ddibenion penodol

Microffonau: mathau o ficroffonau; patrymau pegynol; pwr manylion cudd; standiau microffonau; ceblau a chysylltyddion microffonau; storio a thrin microffonau

Dyfeisiau recordio a phrosesu sain: DAWs; systemau recordio wedi'u seilio ar gyfrifiadur; recordwyr disg caled; recordwyr disg mini; blychau DI; cymysgwyr; effeithiau; rheoli dynameg; cyfryngau recordio (ee Disg Mini™, disg caled; gweithredu a thrin diogel

2 Deall sut mae paratoi at sesiynau recordio'n ddiogel

Dethol a ffurfweddu cyfarpar: dewis y meicroffon cywir; archwilio materion yn ymwneud â chytunedd; cydgysylltu cyfarpar; profi llwybrau signalau; lleoli cyfarpar yn briodol

Paratoi: trefnu sesiynau; trefnu eu hunain ac eraill; prydlondeb; gosod targedau a monitro cynnydd; cadw cofnodion cywir (log recordio, taflenni traciau ac ati)

3 Gallu cipio ffynonellau sain, gan ddefnyddio technegau recordio priodol

Ffynonellau sain: ee cit drymiau, gitâr, bas, piano, chwythbrennau ac offerynnau pres, offerynnau cerddorfaol, un llais a nifer o leisiau

Technegau cipio: lleoli microffonau; dethol microffonau; recordio uniongyrchol (DI); amldrac analog/digidol; meicroffonau cyswllt; sain-gyfeirio; materion yn ymwneud â thiwnio; materion yn ymwneud ag amseru

4 Gallu defnyddio'r adnoddau sydd ar gael i gynhyrchu recordiad cerddorol gorffenedig

Prosesau: ee datseinedd, atsain, corws, cywasgu, adwyo, tiwnio awtomatig, harmoneiddio

Cymysgu: cydbwysedd osgled; cydbwysedd cyweiraid; creu technegau cymysgu; y 'llwyfan sain'

Fformat recordio'r cynnyrch gorffenedig: ee CD, MP3, Disg Mini™, DAT

Meini prawf asesu a graddio

Er mwyn pasio'r uned hon, mae angen i'r dystiolaeth y mae'r dysgwyr yn ei chyflwyno i'w hasesu ddangos eu bod yn gallu bodloni holl ganlyniadau dysgu'r uned. Mae'r meini prawf asesu ar gyfer gradd llwyddo yn disgrifio lefel y cyflawniad sy'n ofynnol i lwyddo yn yr uned hon.

Meini prawf asesu a graddio		
I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
LI1 nodi gwahanol ffurfiau ar gyfarpar a thechnoleg recordio sain [YA, HR]	T1 cymharu gwahanol ffurfiau ar gyfarpar a thechnoleg recordio sain	Rh1 dadansoddi gwahanol ffurfiau ar gyfarpar a thechnoleg recordio sain
LI2 esbonio sut mae cynllunio a threfnu sesiynau recordio, o fewn gofynion iechyd a diogelwch [HR]	T2 esbonio, yn fanwl, sut mae cynllunio a threfnu sesiynau recordio, o fewn gofynion iechyd a diogelwch	Rh2 dadansoddi sut mae cynllunio a threfnu sesiynau recordio, o fewn gofynion iechyd a diogelwch
LI3 recordio amrywiaeth o ffynonellau sain gan ddefnyddio microffonau a thechnegau uniongyrchol yn gymwys, gydag ychydig iawn o gefnogaeth gan diwtor [HR]	T3 recordio amrywiaeth o ffynonellau sain gan ddefnyddio microffonau a thechnegau uniongyrchol yn hyderus ac yn annibynnol	Rh3 recordio amrywiaeth o ffynonellau sain gan ddefnyddio microffonau a thechnegau uniongyrchol yn hyderus, yn gymwys ac yn hollol annibynnol
LI3 cynhyrchu cymysgedd gorffenedig o recordiad amldrac gan ddefnyddio technoleg prosesu a chymysgu'n hyderus ac yn annibynnol. [HR]	T3 cynhyrchu cymysgedd gorffenedig o recordiad amldrac gan ddefnyddio technoleg prosesu a chymysgu'n hyderus ac yn annibynnol.	Rh3 cynhyrchu cymysgedd gorffenedig o recordiad amldrac gan ddefnyddio technoleg prosesu a chymysgu'n hyderus, yn gymwys ac yn hollol annibynnol.

SDMP: Mae'r crynodeb hwn yn cyfeirio, lle y bo'n berthnasol, yn y bachau petryal, elfennau'r sgiliau personol, dysgu a meddwl sy'n berthnasol yn y meini prawf llwyddo. Mae'n nodi cyfleoedd i ddysgwyr ddangos defnydd effeithiol o elfennau cyfeirnodedig y sgiliau.

Allwedd	YA – ymholwyr annibynnol	DM – dysgwyr myfyriol	HR – hunanreolwyr
	MC – meddylwyr creadigol	GT – gweithwyr tîm	CE – cyfranogwyr effeithiol

Uned 10: Datblygu fel Perfformiwr Cerddoriaeth

Cod yr uned:	H/600/3793
FfCCH Lefel 2:	Tystysgrif Gyntaf BTEC
Gwerth credydau:	10
Oriau dysgu dan arweiniad:	60

Nod a phwrpas

Nod yr uned hon yw galluogi dysgwyr i fod yn ymwybodol ac i ddatblygu elfennau delwedd, arddull, iechyd a lles mewn perthynas â bywyd gwaith perfformwyr cerddoriaeth.

Cyflwyniad i'r uned

Mae gweithio fel cerddor yn y diwydiant celfyddydau perfformio'n cynnwys llawer mwy na'r gallu i chwarae offeryn neu i ganu'n dda. Mae delwedd ac arddull, ynghyd â iechyd a lles cyffredinol, yn chwarae rhan fawr yn llwyddiant perfformwyr mewn sioeau a chabaret, yn ogystal ag yn y diwydiant pop. Bydd yr uned hon yn galluogi dysgwyr i ddod yn berfformwyr sy'n gallu symud, neu ddawnsio hyd yn oed, ar lwyfan os bydd angen ac i ddatblygu eu harddull a'u delwedd eu hun.

Mae'r uned yn canolbwyntio ar anghenion cerddor sy'n perfformio, yn briodol i arddulliau'r gerddoriaeth y maen nhw'n ei pherfformio. Er enghraifft, bydd dysgwyr yn caffael y sgiliau sydd eu hangen i fynd ar y llwyfan a'i adael yn gywir, yn ychwanegu dawnsdrefnau i berfformiadau cerddoriaeth lle mae hynny'n briodol ac i wella eu hyder ar y llwyfan. Yn ei hanfod, bydd dysgwyr yn datblygu o fod yn gerddorion i fod yn berfformwyr.

Er mwyn perfformio dawnsdrefnau a pherfformiadau estynedig, mae angen i gerddorion allu gofalu amdanynt eu hunain yn dda. Er mwyn cynhyrchu perfformiadau o ansawdd da, mae'n hanfodol gwybod sut i baratoi yn gorfforol ac yn feddyliol. Yn ogystal â datblygu delwedd neu arddull bersonol i berfformio, bydd cyflwyno perfformiad caboledig a phroffesiynol yn cael ei gynnwys yn yr uned hon.

Bydd dysgwyr yn edrych ar sut y mae perfformwyr proffesiynol yn datblygu eu delwedd a'u harddull bersonol drwy astudio'r ffyrdd y mae unigolyn neu grwp yn cyflwyno eu hunain i berfformio: eu golwg, eu harddull, eu delwedd a'u presenoldeb. Bydd dysgwyr yn archwilio ffyrdd i baratoi eu corff ar gyfer perfformio drwy ymchwilio i'r modd y mae cerddorion proffesiynol yn cadw'n ffit ac yn iach tra'n datblygu eu celfyddyd. Gall hyn gynnwys astudio disgyblaethau megis Techneg Alexander, Pilates neu yoga yn ogystal ag edrych ar osgo.

Canlyniadau dysgu

Pan gwblheir yr Uned hon dylai dysgwr:

- 1 Gwybod am bwysigrwydd iechyd a diogelwch i berfformiwr cerddoriaeth
- 2 Gwybod am bwysigrwydd a datblygiad delwedd ac arddull i gerddorion
- 3 Gallu creu perfformiad gydag arddull a dychymyg sy'n briodol i'w dewis o ddeunydd.

Cynnwys yr uned

---

1 Gwybod am bwysigrwydd iechyd a lles ar gyfer perfformiwr cerddoriaeth

Cynnal ffitrwydd a iechyd: ee diet call, ymarfer corff, digon o gwsg, ymwybyddiaeth o gyffuriau ac alcohol

Technegau anadlu ac ymlacio: ee Techneg Alexander, Pilates, yoga; ymgynhesu'r corff ar gyfer ymarfer ee anadlu ac ymestyn, ymoeri;

Egwyddorion symud syml: plygu, ymestyn a throelli; neu lle mae arddulliau dawns mwy uchelgeisiol yn cael eu harchwilio, dilyniant o ymarferion, cof symud, osgo cywir ar gyfer perfformio

2 Gwybod am bwysigrwydd a datblygiad delwedd ac arddull ar gyfer cerddorion

Delwedd: gwisg ee gwisg unffurf, 'edrychiad' y grwp; steilio gwallt; colur

Arddull: elfennau dylunio perfformiad ee celfi; defnydd o fideo; ffotograffiaeth; perfformwyr ychwanegol ee cerddorion cyfeilio; cyllideb cyhoedduswydd a marchnata

Datblygu delwedd artist dros gyfnod o amser: ee gyrfa, ymddangosiad cyntaf, perthynas delwedd artist â'i ddeunydd cerddorol, aildyfeisio arddull a delwedd yr artist fel sy'n briodol, cydweithio gydag artistiaid eraill, ystyriaeth o'r gynulleidfa mewn perthynas â delwedd artist

3 Gallu creu perfformiad gydag arddull a dychymyg sy'n briodol i'w dewis o ddeunydd

Defnydd o'r gofod perfformio: cyrraedd a gadael y gofod perfformio'n briodol; lleoliad ar y llwyfan; defnydd cywir o dechnoleg ee goleuo traciau cefndir, lleoliad microffon

Symudiad: ee trefnau dawns a symud priodol i arddull y gerddoriaeth, osgo a hyder wrth gyflwyno

Arddull a delwedd: gwisg; colur; steilio gwallt

Meini prawf asesu a graddio

Er mwyn pasio'r uned hon, mae angen i'r dystiolaeth y mae'r dysgwyr yn ei chyflwyno i'w hasesu ddangos eu bod yn gallu bodloni holl ganlyniadau dysgu'r uned. Mae'r meini prawf asesu ar gyfer gradd llwyddo yn disgrifio lefel y cyflawniad sy'n ofynnol i lwyddo yn yr uned hon.

Meini prawf asesu a graddio		
I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
LI1 nodi technegau i wella iechyd a lles, fydd yn helpu perfformiad cerddorol [YA, MC]	T1 disgrifio technegau i wella iechyd a lles, fydd yn helpu perfformiad cerddorol	Rh1 gwerthuso technegau i wella iechyd a lles sy'n cynnwys amrywiaeth o drefnau effeithiol fydd yn helpu perfformiad cerddorol
LI2 nodi'r ffyrdd y mae perfformiwr cerddorol proffesiynol (neu grwp o berfformwyr) wedi datblygu eu harddull a'u delwedd dros gwrs eu gyrfa hyd yn hyn	T2 disgrifio'r ffyrdd y mae perfformiwr cerddorol proffesiynol (neu grwp o berfformwyr) wedi datblygu eu harddull a'u delwedd dros gwrs eu gyrfa hyd yn hyn, yn cynnwys sut mae'r rhain yn berthnasol i'r gerddoriaeth y maen nhw'n ei pherfformio	Rh2 gwerthuso'r ffyrdd y mae perfformiwr cerddorol proffesiynol (neu grwp o berfformwyr) wedi datblygu eu harddull a'u delwedd dros gwrs eu gyrfa hyd yn hyn, yn cynnwys sut mae'r rhain yn berthnasol i'r gerddoriaeth y maen nhw'n ei pherfformio
LI3 creu delwedd ac arddull unigol ar gyfer perfformiad sy'n berthnasol i'r gerddoriaeth sy'n cael ei pherfformio [MC]	T3 datblygu delwedd ac arddull unigol ar gyfer perfformiad sy'n berthnasol i'r gerddoriaeth sy'n cael ei pherfformio	Rh3 mireinio delwedd ac arddull unigol ar gyfer perfformiad sy'n berthnasol i'r gerddoriaeth sy'n cael ei pherfformio, gan wneud dewisiadau wedi'u cyfiawnhau, a dangos dawn a dychymy

Meini prawf asesu a graddio

I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
<p>LI4 creu perfformiad sy'n arddangos peth arddull a dychymyg sy'n briodol i'r dewis o ddeunydd cerddorol. [GT]</p>	<p>T4 creu perfformiad integredig gydag arddull a dychymyg sy'n briodol i'r dewis o ddeunydd cerddorol.</p>	<p>Rh4 creu perfformiad trefnus, integredig, hyderus sy'n argyhoeddi gydag arddull a dychymyg sy'n briodol i'r dewis o ddeunydd cerddorol.</p>

SDMP: Mae'r crynodeb hwn yn cyfeirio, lle y bo'n berthnasol, yn y bachau petryal, elfennau'r sgiliau personol, dysgu a meddwl sy'n berthnasol yn y meini prawf llwyddo. Mae'n nodi cyfleoedd i ddysgwyr ddangos defnydd effeithiol o elfennau cyfeirnodedig y sgiliau.

Allwedd	YA – ymholwyr annibynnol MC – meddylwyr creadigol	DM – dysgwyr myfyriol GT – gweithwyr tîm	HR – hunanreolwyr CE – cyfranogwyr effeithiol
----------------	--	---	--

Uned 11: Technegau Ymarfer i Gerddorion

Cod yr uned:	K/600/3794
FfCCH Lefel 2:	Tystysgrif Gyntaf BTEC
Gwerth credydau:	10
Oriau dysgu dan arweiniad:	60

Nod a phwrpas

Nod yr uned hon yw galluogi dysgwyr i ddod yn ymwybodol ac i ddatblygu'r sgiliau sydd eu hangen wrth ddefnyddio technegau ymarfer effeithiol.

Cyflwyniad i'r uned

Er mai chwarae i gynulleidfa fyw yw'r nod ar gyfer llawer o gerddorion sy'n perfformio, mae llawer mwy o oriau'n cael eu treulio yn yr ystafell ymarfer yn cynllunio, yn paratoi ac yn datblygu perfformiadau. Yn yr ystafell ymarfer mae trafodaethau'n digwydd, penderfyniadau'n cael eu gwneud, syniadau'n cychwyn, sgiliau technegol a cherddorol yn cael eu datblygu a pherfformiadau'n cael eu ffurfio.

Mae'r uned yn archwilio'r paratoadau sydd eu hangen ar gyfer perfformiad byw. Mewn lleoliad proffesiynol, mae gofyn i gerddorion gwrdd â safonau perfformio o safon uchel mewn amser cyfyngedig. Felly mae gwybod sut i wneud y gorau o'r amser ymarfer sydd ar gael yn sgîl hanfodol y mae'n rhaid i bob cerddor sy'n perfformio feddu arno.

Bydd llawer o ddysgwyr eisoes yn gyfarwydd â'r broses ymarfer. Mae'n ddigon naturiol fod darpar gerddorion yn sefydlu ac yn ymarfer mewn ensembles, grwpiau a bandiau, gyda golwg ar berfformio i'r cyhoedd. Ond gall ddiffyg profiad ac arolygaeth olygu bod y broses ymarfer yn aml yn dioddef o ddiffyg disgyblaeth a strwythur. Mae gallu ymarfer yn drylwyr ac yn effeithiol fel cerddor sy'n gweithio mor bwysig â'r perfformiad ei hun.

Drwy ymchwilio i'r broses baratoi, bydd dysgwyr yn datblygu amrywiaeth o strategaethau i sicrhau fod amser ymarfer yn cael ei ddefnyddio'n effeithiol. Er mai ffocws yr uned hon yw dysgwyr yn gweithio gyda'i gilydd mewn grwpiau yn ymarfer, bydd datblygiad rheolaeth dechnegol a cherddorol dysgwyr dros eu hofferyn hefyd yn cael ei hyrwyddo.

Yr allwedd i ddatblygiad cerddorol yw'r gallu i werthuso eu cynnydd eu hun yn feirniadol. Caiff amser ei dreulio'n ymchwilio ffyrdd o fonitro cynnydd. Bydd dysgwyr yn cynllunio amserlenni ymarfer, yn cadw cofnodion o'r ymarferion, yn gosod targedau heriol ond cyraeddadwy iddyn nhw eu hunain ac yn dadansoddi eu datblygiad eu hunain, gan nodi problemau a dyfeisio ffyrdd i'w datrys. Mae gwaith grwp, sgiliau cyfathrebu a datblygiad technegol i gyd yn bwysig, yn ogystal â datblygu 'clust feirniadol' dysgwyr ac ymdrechu i gael y perfformiad gorau posibl.

Canlyniadau dysgu

Pan gwblheir yr Uned hon dylai dysgwr:

- 1 Gwybod am y broses ymarfer i gerddorion
- 2 Gwybod sut i ddod o hyd i atebion i faterion sy'n codi yn ystod y broses ymarfer
- 3 Deall sut i werthuso cynnydd yn erbyn targedau
- 4 Gallu arddangos rheolaeth dechnegol a cherddorol o offeryn o fewn grwp.

Cynnwys yr uned

---

1 Gwybod am y broses ymarfer i gerddorion

Materion technegol: ee bwcio lleoliad/ystafell, adnoddau, argaeledd offer, gosod offer

Materion cerddorol: ee dewis a datblygu repertoire, datblygu deunydd gwreiddiol, datblygu dulliau cyson wrth ymarfer.

Materion ymarferol: ee iechyd a diogelwch mewn perfformiad cerddorol, rheoli amser, dyrannu amser, cadw cydbwysedd rhwng anghenion unigolion ac anghenion grwp

2 Gwybod sut i ddod o hyd i atebion i faterion sy'n codi yn ystod y broses ymarfer

Materion technegol: ee anaddasrwydd gofod ymarfer, adnoddau annigonol, argaeledd offer, gosod offer

Materion cerddorol: ee dewis amhriodol o repertoire ar gyfer y lleoliad/y gynulleidfa arfaethedig, dewisiadau anaddas o repertoire ar gyfer gallu offerynnol unigolion a grwpiau

Materion ymarferol: ee diffyg prydlondeb, dim digon o amser ymarfer wedi'i glustnodi, diffyg gwaith tîm/cyfathrebu effeithiol gydag eraill ee gwrthdaro personoliaethau

3 Deall sut i werthuso cynnydd yn erbyn targedau

Cadw cofnodion: logiau ymarfer; recordio sain/fideo yn yr ymarferion

Gwerthuso a dod i gasgliadau: ee asesu llwyddiant neu aflwyddiant cwrdd â thargedau, y broses 'post-mortem', adnabod problemau neu broblemau potensial, defnyddio gwybodaeth i hysbysu cynllunio yn y dyfodol

Rôl targedau: strwythuro amserlen ymarfer ee amseru, hyd, argaeledd chwaraewyr; sicrhau cynnydd cyson ee cerrig milltir fel ffocws

Gosod targedau heriol a chyraeddadwy: targedau manwl yn hytrach na rhai holistig; ystyriaethau technegol, cerddorol ac ymarferol; targedau unigol ee dysgu repertoire; targedau grwp ee ffocysu ar adrannau penodol o'r darnau fydd yn cael eu perfformio

4 Gallu arddangos rheolaeth dechnegol a cherddorol o offeryn o fewn grwp

Materion technegol a cherddorol i'r unigolyn: ee cywirdeb traw a rhythm, cydbwysedd, rheolaeth ddynamig, tiwnio, rheolaeth dechnegol dros offer trydanol, technegau anadlu

Materion technegol a cherddorol o fewn y grwp: ee cydbwysedd, asio, sgiliau gwrando, cywirdeb ensemble, cyfathrebu cerddorol

Meini prawf asesu a graddio

Er mwyn pasio'r uned hon, mae angen i'r dystiolaeth y mae'r dysgwyr yn ei chyflwyno i'w hasesu ddangos eu bod yn gallu bodloni holl ganlyniadau dysgu'r uned. Mae'r meini prawf asesu ar gyfer gradd llwyddo yn disgrifio lefel y cyflawniad sy'n ofynnol i lwyddo yn yr uned hon.

Meini prawf asesu a graddio		
I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
LI1 nodi materion technegol, cerddorol ac ymarferol y byddech yn disgwyl eu canfod yn ystod y broses ymarfer [YA]	T1 disgrifio materion technegol, cerddorol ac ymarferol y byddech yn disgwyl eu canfod yn ystod y broses ymarfer	Rh1 esbonio rhesymau dros faterion technegol, cerddorol ac ymarferol y byddech yn disgwyl eu canfod yn ystod y broses ymarfer
LI2 nodi atebion i faterion sy'n codi yn ystod ymarferion [GT, MC, CE]	T2 disgrifio atebion i faterion sy'n codi yn ystod ymarferion	Rh2 asesu effeithiolrwydd atebion i faterion sy'n codi yn ystod ymarferion
LI3 darparu cofnodion o ymarferon sy'n nodi cynnydd yn erbyn targedau a osodwyd [DM]	T3 darparu cofnodion o ymarferon sy'n disgrifio sut mae cynnydd wedi'i wneud yn erbyn targedau a osodwyd	Rh3 darparu cofnodion manwl o ymarferon sy'n esbonio cynnydd yn erbyn targedau a osodwyd
LI4 nodi meysydd ar gyfer gwella'n dechnegol ac yn gerddorol yn ystod y broses ymarfer.	T4 disgrifio awgrymiadau ar gyfer gwella'n dechnegol ac yn gerddorol yn ystod y broses ymarfer.	Rh4 esbonio atebion ar gyfer gwella'n dechnegol ac yn gerddorol yn ystod y broses ymarfer.

SDMP: Mae'r crynodeb hwn yn cyfeirio, lle y bo'n berthnasol, yn y bachau petryal, elfennau'r sgiliau personol, dysgu a meddwl sy'n berthnasol yn y meini prawf llwyddo. Mae'n nodi cyfleoedd i ddysgwyr ddangos defnydd effeithiol o elfennau cyfeirnodedig y sgiliau.

Allwedd	YA – ymholwyr annibynnol	DM – dysgwyr myfyriol	HR – hunanreolwyr
	MC – meddylwyr creadigol	GT – gweithwyr tîm	CE – cyfranogwyr effeithiol

Uned 12:

Datblygiad Cerddoriaeth

Cod yr uned:	Y/502/4887
FfCCH Lefel 2:	Tystysgrif Gyntaf BTEC
Gwerth credydau:	10
Oriau dysgu dan arweiniad:	60

Nod a phwrpas

Nod yr uned hon yw rhoi gwybodaeth i'r dysgwyr am rôl cerddoriaeth yn y gymdeithas – sut mae datblygiadau ym maes cerddoriaeth wedi dylanwadu ar yr amgylchedd cymdeithasol, gwleidyddol a hanesyddol ac wedi cael eu dylanwadu ganddo.

Cyflwyniad i'r uned

Bwriad yr uned hon yw annog y dysgwyr i gael golwg ar y ffyrdd y mae cerddoriaeth yn effeithio arnon ni ac i edrych ar rai o'r rhesymau pam. Y canlyniad cyffredinol a fwriedir yw agor gorwelion cerddorol newydd i'r dysgwyr, gan eu galluogi i gymhwyso eu gwybodaeth sy'n datblygu i'w profiad cerddorol eu hunain. Er ei bod hi'n ddealladwy y bydd y dysgwyr wedi datblygu eu hoffterau cerddorol eu hunain yn barod, hyd yn oed ar y cam cynnar hwn yn eu gyrfaedd cerddorol, disgwylir iddynt gymryd y cyfleoedd y mae'r uned hon yn eu cynnig i ddatblygu golwg ehangach ac i ymchwilio i ystod eang o arddulliau cerddorol, gan gynnwys rhai mathau o gerddoriaeth sydd y tu hwnt i'r rhai maen nhw'n gyfforddus â nhw ar hyn o bryd. Er mwyn gwneud hyn, bydd y dysgwyr yn caffael ychydig o wybodaeth am y ffactorau gwleidyddol, diwylliannol a chymdeithasol sydd wedi effeithio ar hanes cerddoriaeth, a byddant yn dod i ddeall sut mae datblygiadau technolegol wedi dylanwadu ar y ffordd rydyn ni'n perfformio cerddoriaeth, yn gwrando arni ac yn ymateb iddi. Yn ogystal byddan nhw'n edrych ar rai o brif nodweddion a phriodweddau datblygiadau mewn offerynnau ac arddulliau cerddorol o hanes cerddoriaeth. Ni ddylai'r agwedd hon ar yr uned gynnwys dadansoddi cerddorol manwl ar y lefel hon, ond dylai'r dysgwyr gaffael peth gwybodaeth sylfaenol ynglyn â'r datblygiadau ym maes gwneud offerynnau cerdd. Byddan nhw'n edrych ar y mathau o gynulleidfaoedd sy'n cael eu targedu gan arddulliau cerddorol gwahanol, a'r gofynion cyfatebol ar gyfer lleoliadau perfformio priodol. Wedyn bydd cyfle i'r dysgwyr roi'r wybodaeth a gafwyd yn yr uned hon ar waith yn ymarferol drwy berfformio neu gynhyrchu darn o gerddoriaeth o'u dewis eu hunain, o unrhyw gyfnod o hanes cerddoriaeth.

Canlyniadau dysgu

Pan gwblheir yr Uned hon dylai dysgwr:

- 1 Gwybod am rai o'r ffactorau sydd wedi dylanwadu ar ddatblygiadau ym maes cerddoriaeth
- 2 Gwybod am rai o nodweddion gwahanol arddulliau cerddorol
- 3 Gallu enghreifftio nodweddion arddull gerddorol o'u dewis.

Cynnwys yr uned

---

1 Gwybod am rai o'r ffactorau sydd wedi dylanwadu ar ddatblygiadau ym maes cerddoriaeth

Ffactorau gwleidyddol: ee nawdd, sensoriaeth, propaganda, rhyfel/gwrthdaro

Ffactorau diwylliannol: ee ffactorau daearyddol, mudiadau artistig, ffasiwn

Ffactorau cymdeithasol: ee crefydd, dosbarth cymdeithasol, grwp oedran, grwp ethnig

Ffactorau technolegol: offerynnau ee gitarau trydan, organ Hammond, syntheseiddwyr, samplwyr, peiriannau drymiau; electroneg ee jiwbcocsys; deciau; cymwysiadau cyfrifiadurol ym maes cerddoriaeth; cyfarpar recordio/perfformio ee recordio analog, recordio digidol, systemau PA a mwyhau, microffonau, datseinedd ac ati, pedlau effeithiau, cyfarpar hi-fi, dyfeisiau gwranddo cludadwy (ee Sony Walkman, chwaraewyr MP3), finyl, casetiau tâp, CD, lawrlwytho, rhannu ffeiliau

2 Gwybod am rai o nodweddion gwahanol arddulliau cerddorol

Nodweddion: ee offeryniaeth, niferoedd/mathau o berfformwyr, ffurf/strwythur, mathau/maint lleoliadau

Mathau o offerynnau: ee llais, llinynnau, chwythbrennau, pres, taro, trydanol, electronig

Arddulliau cerddoriaeth: ee Dadeni, Baróc, clasurol (a Rhamantiaeth a'r 'aethau'), gwerin/ethnig, blues, jazz, pop, roc, gwlad, reggae, dawn

3 Gallu enghreifftio nodweddion arddull gerddorol o'u dewis

Cyd-destun: detholiad o ddeunydd cerddorol priodol mewn cyd-destun; argaeledd offerynnau addas; ystyried safon y perfformio offerynnol sydd ei hangen

Enghreifftio: dangos confensiynau arddull; esbonio neu egluro i eraill

Gwireddu: ee defnyddio rhythm sy'n gywir i'r arddull, confensiynau harmonig, strwythur, technegau lleisiol ac offerynnol; gweithio gyda pherfformiad

Meini prawf asesu a graddio

Er mwyn llwyddo yn yr uned hon, mae angen i'r dystiolaeth y mae'r dysgwyr yn ei chyflwyno i'w hasesu ddangos eu bod yn gallu bodloni holl ganlyniadau dysgu'r uned. Mae'r meini prawf asesu ar gyfer gradd llwyddo yn disgrifio lefel y cyflawniad sy'n ofynnol i lwyddo yn yr uned hon.

Meini prawf asesu a graddio		
I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
LI1 nodi rhai o'r ffactorau gwleidyddol, cymdeithasol a diwylliannol sydd wedi effeithio ar ddatblygiad gwahanol arddulliau/genres cerddoriaeth [YA]	T1 disgrifio rhai o'r ffactorau gwleidyddol, cymdeithasol a diwylliannol sydd wedi effeithio ar ddatblygiad gwahanol arddulliau/genres cerddoriaeth	Rh1 esbonio rhai o'r ffactorau gwleidyddol, cymdeithasol a diwylliannol sydd wedi effeithio ar ddatblygiad gwahanol arddulliau/genres cerddoriaeth
LI2 nodi rhai o'r datblygiadau technolegol sydd wedi dylanwadu ar gerddoriaeth [YA]	T2 disgrifio rhai o'r datblygiadau technolegol sydd wedi dylanwadu ar gerddoriaeth	Rh2 gwerthuso sut mae technoleg wedi cael dylanwad cadarnhaol a negyddol ar ddatblygiad cerddoriaeth
LI3 nodi rhai o nodweddion gwahanol arddulliau/genres cerddoriaeth	T3 disgrifio rhai o nodweddion gwahanol arddulliau/genres cerddoriaeth	Rh3 gwneud sylwadau beirniadol ar rai o nodweddion gwahanol arddulliau/genres cerddoriaeth

Meini prawf asesu a graddio

I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
LI4 perfformio neu gynhyrchu un darn o hanes cerddoriaeth, gan enghreifftio rhai o nodweddion y gerddoriaeth sy'n gysylltiedig â'r arddull berthynol.	T4 perfformio neu gynhyrchu un darn o hanes cerddoriaeth, gan enghreifftio dehongliad cywir o rai o nodweddion y gerddoriaeth sy'n gysylltiedig â'r arddull berthynol.	Rh4 perfformio neu gynhyrchu un darn o hanes cerddoriaeth, gan enghreifftio dehongliad eglur a chywir o bob un o brif nodweddion y gerddoriaeth sy'n gysylltiedig â'r arddull berthynol.

SDMP: Mae'r crynodeb hwn yn cyfeirnoddi, lle y bo'n berthnasol, yn y bachau petryal, elfennau'r sgiliau personol, dysgu a meddwl sy'n annatod yn asesu'r uned hon. Trwy gyflawni'r meini prawf, bydd y dysgwr wedi dangos defnydd effeithiol o elfennau cyfeirnodedig y sgiliau.

Allwedd	YA – ymholwyr annibynnol MC – meddylwyr creadigol	DM – dysgwyr myfyriol GT – gweithwyr tîm	HR – hunanreolwyr CE – cyfranogwyr effeithiol
----------------	--	---	--

Uned 13:

Archwilio Creu Cerddorol Byrffyr

Cod yr uned:	R/502/4869
FfCCH Lefel 2:	Tystysgrif Gyntaf BTEC
Gwerth credydau:	10
Oriau dysgu dan arweiniad:	60

Nod a phwrpas

Nod yr uned hon yw galluogi'r dysgwyr i ddeall cysyniad technegau byrffyr mewn cerddoriaeth a'u gwireddu. Bydd y dysgwyr yn gwneud hwn drwy archwilio'r posibiladau wrth ymateb i eraill.

Cyflwyniad i'r uned

Mae gofyn i lawer o gerddorion sy'n gweithio 'feddwl ar eu traed' yn gyson neu ddatblygu deunydd yn gyflym, ymateb i gerddoriaeth heb ei chlywed o'r blaen neu ddyfeisio a pherfformio rhannau (neu unawdau hyd yn oed) gydag ychydig neu ddim rhybudd. Mae'r rhai sy'n gweithio fel cyfeilyddion i unawdwyr yn y genre cerddoriaeth boblogaidd hefyd yn gwneud llawer o waith yn creu'n fyrffyr. Efallai y bydd pianydd neu gitarydd yn cael taflen arwain neu linell fas a bydd gofyn iddyn nhw gyfeilio i unawdydd o honno. Neu, mae gofyn i gerddorion sy'n gweithio gyda sgoriau graffeg greu eu rhannau'n fyrffyr i ddechrau, cyn gweithio i atgyfnerthu eu syniadau dros gyfnod o amser. Mae hi'n bwysig fod y cerddorion yn gallu creu'n fyrffyr mewn ffordd sy'n briodol i'r arddull gerddorol a roddwyd.

Gall cerddora'n fyrffyr fod yn un o'r gweithgareddau creadigol mwyaf gwefreiddiol. Mae hefyd yn faes y mae nifer o gerddorion sy'n hyfforddi yn ei ofni fwyaf. Felly, nod yr uned hon yw cyflwyno'r dysgwyr i'r profiad o gerddora cymdeithasol a byrffyr. Bydd y dysgwyr yn archwilio'r ystod o sgiliau a thechnegau sy'n allweddol i'r cerddor sy'n creu'n fyrffyr. Drwy archwilio'n ymarferol, bydd y dysgwyr yn datblygu strategaethau er mwyn gweithio mewn ystod o gerddoriaeth fyrffyr.

Bydd yr uned hon yn canolbwyntio ar ddatblygu'r sgiliau gwranddo sydd eu hangen wrth weithio gyda cherddoriaeth fyrffyr: yn bennaf y gallu i ymateb yn ddigymell ac yn gerddorol i eraill. Mae'r uned yn archwilio ffyrdd o drin syniadau cerddorol yn reddfodol a dulliau o strwythuro deunydd o'r fath. Bydd y dysgwyr yn cael eu hannog i greu'n fyrffyr ar eu pennau eu hunain ac mewn grwpiau o ystod o ysgogiadau a roddir a byddan nhw'n cael profiad o ystod o arddulliau a genre sy'n gysylltiedig â chreu'n fyrffyr, gan gynnwys cerddoriaeth o ddiwylliannau'r tu hwnt i'r byd gorllewinol. Yn gyffredinol, nod yr uned yw datblygu hyder y dysgwyr wrth weithio gyda cherddoriaeth fyrffyr, a rhoi profiad iddynt o egni creadigol unigryw cerddora'n fyrffyr.

Canlyniadau dysgu

Pan gwblheir yr Uned hon dylai dysgwr:

- 1 Gallu ymateb yn gerddorol i eraill
- 2 Gallu creu'n fyrfyfyr yn effeithiol
- 3 Gallu trin a datblygu deunydd cerddorol yn ddigymell.

Cynnwys yr uned

---

1 Gallu ymateb yn gerddorol i eraill

Ymateb i eraill: gwranddo ar eraill yn y grwp; cael cydbwysedd rhwng chwaraewyr; peidio â gorlwytho'r darn byrfyfyr; cymryd syniadau gan aelodau eraill a datblygu'r rheini ar draws y gwahanol offerynnau; strwythur cyffredinol y creu byrfyfyr

Ymateb cerddorol: y sylw a roddir i elfennau cerddorol ee traw, rhythm, harmoni, gwead, ansawdd, dynameg a chydbwysedd

Archwiliadau ymarferol: creu'n fyrfyfyr gyda rhythm; creu'n fyrfyfyr gyda lliw/gwead; creu'n fyrfyfyr rhydd; strwythurau syml (ee mynd o A i B, syniadau rondo); ymarferion sy'n cyfyngu (creu'n fyrfyfyr gydag un, dau neu dri thraw) manau cychwyn gweledol neu destunol (gweithiau celf, cerddi, sgoriau fel *Treatise* neu *The Tiger's Mind* gan Cornelius Cardew)

2 Gallu creu'n fyrfyfyr yn effeithiol

Patrymluniau: moddau; pentatonig; raga; graddfeydd diatonig; graddfeydd blues; graddfeydd wedi'u dyfeisio

Patrymluniau harmonig a strwythurol: blues 12 bar; dilyniannau cordiau mewn ystod o arddulliau ee roc, jazz, Baróc; raga Indiaidd

Patrymluniau arddull: nodau'r blues; asio trawiau; ffurfdroeon jazz; amnewid; addurno; technegau estynedig

3 Gallu trin a datblygu deunydd cerddorol yn ddigymell

Dulliau trin: ailadrodd; amnewid; addurno; trawsodi; trin dynameg a lliwiau; tempo; datblygiad rhythmig; prosesau ee ychwanegu, tynnu, estyn, cywasgu; trin cyfresol (gwrthdro, olrediad, gwrthdro olrediad)

Gweithio o fan cychwyn a roddwyd: darnau o alaw; penawdau; dilyniannau cordiau; deunydd rhythmig; testunau

Strwythurau: llunio cyfansoddiad byrfyfyr; strwythurau syml ee deuaid, triaid, bloc, cylchol; deunydd camu; cydbwyso ailadrodd a chyferbynnu; siâp cyffredinol

Meini prawf asesu a graddio

Er mwyn llwyddo yn yr uned hon, mae angen i'r dystiolaeth y mae'r dysgwyr yn ei chyflwyno i'w hasesu ddangos eu bod yn gallu bodloni holl ganlyniadau dysgu'r uned. Mae'r meini prawf ar gyfer gradd pasio'n disgrifio'r lefel cyrhaeddiad sydd ei hangen i basio'r uned hon.

Meini prawf asesu a graddio		
I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
LI1 creu'n fyrfyfyr mewn grwp, gan ddangos gallu i wrando ar eraill ac ymateb yn gerddorol [GT; CE; MC]	T1 creu'n fyrfyfyr mewn grwp, gan ddangos gallu i wrando ar eraill ac ymateb yn gerddorol gyda hyder	Rh1 creu'n fyrfyfyr mewn grwp, gan ddangos gallu i wrando ar eraill ac ymateb yn gerddorol, gyda pheth gwreiddioldeb
LI2 creu'n fyrfyfyr yn effeithiol mewn tri phatrymlun cerddorol gwahanol [MC; HR]	T2 creu'n fyrfyfyr yn effeithiol mewn tri phatrymlun cerddorol gyda hyder	Rh2 creu'n fyrfyfyr yn effeithiol mewn tri phatrymlun cerddorol, gyda pheth gwreiddioldeb
LI3 perfformio'n ddigymell, o syniad cerddorol y cytunwyd arno, i ddatblygu a thrin cynnwys cerddorol. [MC]	T3 perfformio'n ddigymell, o syniad cerddorol y cytunwyd arno, i ddatblygu a thrin cynnwys cerddorol gyda hyder.	Rh3 perfformio'n ddigymell, o syniad cerddorol y cytunwyd arno, i ddatblygu a thrin cynnwys cerddorol, gan ddangos creadigrwydd.

SDMP: Mae'r crynodeb hwn yn cyfeirnod, lle y bo'n berthnasol, yn y bachau petryal, elfennau'r sgiliau personol, dysgu a meddwl sy'n annatod yn asesu'r uned hon. Trwy gyflawni'r meini prawf, bydd y dysgwr wedi dangos defnydd effeithiol o elfennau cyfeirnodedig y sgiliau.

Allwedd	YA – ymholwyr annibynnol MC – meddylwyr creadigol	DM – dysgwyr myfyriol GT – gweithwyr tîm	HR – hunanreolwyr CE – cyfranogwyr effeithiol
---------	--	---	--

Uned 14: Y Byd Cerddorol

Cod yr uned:	J/600/3799
FfCCH Lefel 2:	Tystysgrif Gyntaf BTEC
Gwerth credydau:	10
Oriau dysgu dan arweiniad:	60

Nod a phwrpas

Nod yr uned hon yw galluogi dysgwyr i ddod yn ymwybodol o rai o'r arddulliau a rolau cerddoriaeth o ddiwylliannau gwahanol. Bydd dysgwyr hefyd yn cael dealltwriaeth o ddylanwad cerddoriaeth y byd ar gerddoriaeth orllewinol drwy hanes cerddoriaeth, a byddant yn cael cyfle i berfformio gwaith o'r genre cerddoriaeth fyd.

Cyflwyniad i'r uned

Wrth i'r gymdeithas heddiw ddod yn fwyfwy byd-eang yn ei phrofiad a'i safbwynt, mae cerddorion yn cael mwy o gyfleoedd nag erioed i archwilio cerddoriaeth o amryw o ddiwylliannau ar draws y byd. Mae ymchwil gyfredol, y gogwydd cynyddol mewn cyhoeddi cerddoriaeth fyd*, adnoddau'r rhyngryd a'r cyfryngau, yn darparu maes cyfoethog gyda digon o gefnogaeth i'w dysgu.

Mae astudio traddodiadau cerddorol gwahanol y byd, neu 'amrywiaeth gerddorol', yn hyrwyddo archwilio cerddoriaeth a diwylliant fel ei gilydd. Yn ogystal â datblygu sgiliau dadansoddi a rhai ymarferol, mae astudiaeth o'r fath yn berthnasol iawn i nifer o rolau o fewn y diwydiant cerddoriaeth gan fod diddordeb cynyddol ymhlith y cyhoedd yn y genre 'cerddoriaeth fyd' yn yr hinsawdd gerddorol bresennol.

Mae'r uned yn gynnwys astudiaeth ddiwylliannol, ddamcaniaethol ac ymarferol o gerddoriaeth fyd ac mae'n cynnig cyfleoedd creadigol i ddysgwyr. Bydd yn ymchwilio amrywiaeth o draddodiadau cerddorol drwy archwilio rhai o'u nodweddion cerddorol. Mae'n archwilio'r rolau cymdeithasol sydd gan gerddoriaeth ar draws amrywiaeth o ddiwylliannau.

Bydd dysgwyr yn cael cyfle i berfformio cerddoriaeth o draddodiadau anghyfarwydd; dylai'r profiad hwn roi gwell dealltwriaeth iddyn nhw o'r gwahaniaeth rhwng cerddoriaeth fyd ac arddulliau cerddorol gorllewinol.

*Mae'r term 'cerddoriaeth fyd' yn ddadleuol ac mae'r union ddiffiniad ohono wedi arwain at gryn drafodaeth. At ddiben yr uned hon, mae'n cyfeirio at draddodiadau cerddorol y tu allan i gerddoriaeth gelf glasurol orllewinol a cherddoriaeth roc a phop cwbl orllewinol.

Canlyniadau dysgu

Pan gwblheir yr Uned hon dylai dysgwr:

- 1 Gwybod am rôl cerddoriaeth mewn gwahanol ddiwylliannau
- 2 Gwybod nodweddion cerddorol o amrywiaeth o draddodiadau cerddoriaeth fyd
- 3 Gallu perfformio cerddoriaeth o'r genre cerddoriaeth fyd
- 4 Gwybod rhai o ddylanwadau cerddoriaethfbyd ar gerddoriaeth orllewinol ar hyd yr oesoedd.

Cynnwys yr uned

---

1 Gwybod am rôl cerddoriaeth mewn gwahanol ddiwylliannau

Rolau diwylliannol cerddoriaeth: cerddoriaeth swyddogaethol ee seremonïol, crefyddol, defodol, hamdden, dawns; defnyddiau masnachol ee hysbysebion, jingls; dathliadau; cymdeithasol; ee mardi gras, carnifal

2 Gwybod nodweddion cerddorol o amrywiaeth o draddodiadau cerddoriaeth fyd

Trefniadaeth strwythurol a theori traddodiadau cerddorol: ee amlrhythm, polyffoni, cylchoedd melodig, cylchoedd rhythmig, creu'n fyrfyfyr, graddfeydd, melodïau, galw ac ymateb

Offerynnau: ee ideoffonau, membranffonau, cordoffonau, aeroffonau, electroffonau

Arddulliau a thechnegau lleisiol: ee ensembles, a cappella, corganau, iodlan, canu uwchdon, creu'n fyrfyfyr, hocedu

3 Gallu perfformio cerddoriaeth o'r genre cerddoriaeth fyd

Profiad ymarferol o draddodiadau cerddoriaeth fyd: offerynnau; technegau; arddull perfformio; ymwybyddiaeth o heriau perfformio cerddoriaeth fyd

4 Gwybod rhai o ddylanwadau cerddoriaeth byd ar gerddoriaeth orllewinol ar hyd yr oesoedd

Dylanwadau: ee arddulliau, nodweddion, ffurfiau, datblygiadau hanesyddol, lleoliad daearyddol, creu'n fyrfyfyr, offeryniaeth ethnig arbenigol, graddfeydd, rhythmiau a harmoni, polyrhythm, ragas, ostinato, polyffoni, cylchoedd melodig, cylchoedd rhythmig, galw ac ymateb, datblygiadau technolegol ee rhyngrywyd, rhannu ffeiliau

Meini prawf asesu a graddio

Er mwyn llwyddo yn yr uned hon, mae angen i'r dystiolaeth y mae'r dysgwyr yn ei chyflwyno i'w hasesu ddangos eu bod yn gallu bodloni holl ganlyniadau dysgu'r uned. Mae'r meini prawf asesu ar gyfer gradd llwyddo yn disgrifio lefel y cyflawniad sy'n ofynnol i lwyddo yn yr uned hon.

Meini prawf asesu a graddio		
I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
LI1 disgrifio rôl cerddoriaeth mewn gwahanol ddiwylliannau [YA]	T1 esbonio rôl cerddoriaeth mewn gwahanol ddiwylliannau	Rh1 cymharu rôl cerddoriaeth mewn gwahanol ddiwylliannau
LI2 nodi'r nodweddion cerddorol o amrywiaeth o draddodiadau cerddoriaeth fyd [YA]	T2 disgrifio'r nodweddion cerddorol o amrywiaeth o draddodiadau cerddoriaeth fyd	Rh2 esbonio'r nodweddion cerddorol o amrywiaeth o draddodiadau cerddoriaeth fyd
LI3 dangos peth gallu ymarferol mewn traddodiad cerddoriaeth fyd [GT, CE]	T3 dangos gallu ymarferol mewn traddodiad cerddoriaeth fyd, gyda chywirdeb technegol	Rh3 dangos gallu ymarferol mewn traddodiad cerddoriaeth fyd, gyda chywirdeb technegol ac arddulliadol
LI4 disgrifio rhai o ddylanwadau cerddoriaeth fyd ar gerddoriaeth orllewinol ar hyd yr oesoedd. [YA]	T4 esbonio rhai o ddylanwadau cerddoriaeth fyd ar gerddoriaeth orllewinol ar hyd yr oesoedd.	Rh4 dadansoddi rhai o ddylanwadau cerddoriaeth fyd ar gerddoriaeth orllewinol ar hyd yr oesoedd.

SDMP: Mae'r crynodeb hwn yn cyfeirnodu, lle y bo'n berthnasol, yn y bachau petryal, elfennau'r sgiliau personol, dysgu a meddwl sy'n annatod yn asesu'r uned hon. Trwy gyflawni'r meini prawf, bydd y dysgwr wedi dangos defnydd effeithiol o elfennau cyfeirnodedig y sgiliau.

Allwedd	YA – ymholwyr annibynnol MC – meddylwyr creadigol	DM – dysgwyr myfyriol GT – gweithwyr tîm	HR – hunanreolwyr CE – cyfranogwyr effeithiol
----------------	--	---	--

Uned 15: Datblygu Theori Cerddoriaeth

Cod yr uned:	O/502/4873
FfCCH Lefel 2:	Tystysgrif Gyntaf BTEC
Gwerth credydau:	10
Oriau dysgu dan arweiniad:	60

Nod a phwrpas

Nod yr uned hon yw galluogi'r dysgwyr i ddatblygu ychydig o wybodaeth sylfaenol theori cerddoriaeth, er mwyn hwyluso defnyddio egwyddorion theoretig hanfodol yn ymarferol.

Cyflwyniad i'r uned

Bwriad yr uned hon yw galluogi'r dysgwyr i gael gwybodaeth theoretig y gallan nhw ei defnyddio mewn sefyllfaoedd ymarferol megis ymarferion a pherfformiadau. Yn ogystal, mae'r uned yn rhoi'r iaith sydd ei hangen ar y dysgwyr i gopïo, trawsgrifio, cyfansoddi a threfnu cerddoriaeth. Mae nifer o adegau ym mywyd cerddor sy'n gweithio pan fydd angen gwybodaeth am theori, er enghraifft copïo cerddoriaeth ar gyfer perfformwyr ychwanegol, trawsgrifio cerddoriaeth i weddu i ystod gwahanol offerynnau neu gerddorion, egluro trefniadau ysgrifenedig drwy ddefnyddio dymameg a marciau mynegiant. Ar ôl cwblhau'r uned, bydd y dysgwyr wedi caffael geirfa gerddorol ac yn deall rhai o'r sgiliau sylfaenol i'w galluogi i ddefnyddio theori yn yr amgylchedd gweithio. Bydd disgwyl i'r rhai sy'n cyrraedd y graddau uchaf fod yn gallu defnyddio'r wybodaeth hon yn greadigol mewn sefyllfaoedd proffesiynol lle nad oes llawer o amser. Mae'r uned hon wedi'i bwriadu ar gyfer pob cerddor a gall gwmpasu pob arddull gerddorol. Efallai y bydd llawer o ddysgwyr yn dymuno defnyddio pecynnau meddalwedd cyfrifiadurol i nodiannu cerddoriaeth ac anogir hyn lle y bo'n briodol. Fodd bynnag, rhaid i'r dysgwyr ddatblygu'r wybodaeth sylfaenol er mwyn defnyddio egwyddorion theori mewn sefyllfaoedd ymarferol, heb help technoleg.

Canlyniadau dysgu

Pan gwblheir yr Uned hon dylai dysgwr:

- 1 Gallu nodiannu traw, rhythm a harmoni gan ddefnyddio hen nodiant
- 2 Gallu nodiannu cerddoriaeth, gan ddangos dymameg, tempo a mynegiant
- 3 Gallu harmoneiddio alawon gan ddefnyddio cordiau
- 4 Gallu trawsodi alaw a harmoni i gyweiriau perthynol
- 5 Gwybod sut mae archwilio elfennau'n ymwneud ag ansawdd a gweadau.

Cynnwys yr uned

---

1 **Gallu nodiannu traw, rhythm a harmoni gan ddefnyddio hen nodiant**

Cywair: cleffiau (trebl a bas); enwau'r nodau; hapnodau; cyfyngau; graddfeydd; arwyddion cywair (hyd at 4# a 4b)

Rhythm: barrau a mesuriadau, llinellau bar, llinellau bar dwbl; gwerth nodau (o hanner brîf i hanner cwafer), gwerth seibiau (o hanner brîf i hanner cwafer); arwyddion amser, amser syml; grwpio nodau'n gywir

Harmoni: triadau; cordiau sylfaen; cordiau eilaidd; safle gwreiddiol

2 **Gallu nodiannu cerddoriaeth, gan ddangos dynameg, tempo a mynegiant**

Dynameg: newid cryfder; crescendo; diminuendo; defnyddio testun, defnyddio arwyddion a symbolau

Tempo: curiadau'r funud (bpm); termau Eidaleg a Saesneg syml; newidiadau tempo

Mynegiant: staccato; legato; llithriadau; acenion; marciau brawddeg

3 **Gallu harmoneiddio alawon gan ddefnyddio cordiau**

Harmoneiddio alawon gan ddefnyddio cordiau; ychwanegu cordiau at alawon syml; harmoneiddio nodau alawon unigol – yr ystod o gordiau sydd ar gael i bob nodyn yn y raddfa; cordiau bloc

4 **Gallu trawsnodi alaw a harmoni i gyweiriau perthynol**

Trawsnodi: i gyweiriau perthynol ee llywydd, is-lywydd, cywair perthynol mwyaf, cywair perthynol lleiaf; i gyweiriau priodol i offerynnau Bb; i draw cyngerdd o offerynnau Bb

5 **Gwybod sut mae archwilio elfennau'n ymwneud ag ansawdd a gwadau**

Teuluoedd offerynnol: pres, taro, llinynnol, chwythbrennau, trydanol/electronig (ee syntheseiddydd, sampler, dilyniannydd, peiriant drymiau; piano acwstig, piano trydanol, allweddellau

Gwriad: unawd, dyblu, unsain; 2/3/4/ rhan; cyfalaw; cyfeiliant

Meini prawf asesu a graddio

Er mwyn llwyddo yn yr uned hon, mae angen i'r dystiolaeth y mae'r dysgwyr yn ei chyflwyno i'w hasesu ddangos eu bod yn gallu bodloni holl ganlyniadau dysgu'r uned. Mae'r meini prawf asesu ar gyfer gradd llwyddo yn disgrifio lefel y cyflawniad sy'n ofynnol i lwyddo yn yr uned hon.

Meini prawf asesu a graddio		
I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
LI1 defnyddio hen nodiant i ysgrifennu traw, rhythm a harmoni gydag ychydig iawn o wallau [YA]	T1 defnyddio hen nodiant i ysgrifennu traw, rhythm a harmoni, yn gywir	Rh1 defnyddio hen nodiant i ysgrifennu traw, rhythm a harmoni'n gywir ac mewn cyd-destunau priodol
LI2 nodiannu cerddoriaeth gan ddefnyddio marciau dynameg, tempo a mynegiant	T2 nodiannu cerddoriaeth gan ddangos gwahanol ddulliau o ddefnyddio marciau dynameg, tempo a mynegiant	Rh2 nodiannu cerddoriaeth gan ddefnyddio gwahanol ddulliau o ddefnyddio marciau dynameg, tempo a mynegiant yn gywir ac mewn cyd-destunau priodol
LI3 defnyddio cordiau sylfaenol a nodwyd, yn y safle gwreiddiol, wrth harmoneiddio alawon diatonig	T3 defnyddio cordiau sylfaenol ac eilaidd a nodwyd, yn y safle gwreiddiol, wrth harmoneiddio alawon diatonig	Rh3 defnyddio cordiau sylfaenol ac eilaidd a nodwyd, yn y safle gwreiddiol a'r gwrthdro cyntaf, wrth harmoneiddio alawon diatonig
LI4 trawsnodi alawon i gyweiriau perthynol mwyaf, gydag ychydig o wallau'n unig, gan ddefnyddio hen nodiant	T4 trawsnodi alawon i gyweiriau perthynol mwyaf, yn gywir, gan ddefnyddio hen nodiant	Rh4 trawsnodi alawon cymhleth i gyweiriau perthynol mwyaf a lleiaf, yn gywir, gan ddefnyddio hen nodiant

Meini prawf asesu a graddio		
I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
LI4 nodi elfennau o ansawdd a gweadau cerddorol o enghreifftiau sain wedi'u recordio, gydag ychydig o wallau'n unig. [DM]	T4 nodi elfennau o ansawdd a gweadau cerddorol o enghreifftiau sain wedi'u recordio, yn gywir.	Rh4 nodi elfennau cydamserol o ansawdd a gweadau cerddorol o enghreifftiau sain wedi'u recordio, yn gywir.

SDMP: Mae'r crynodeb hwn yn cyfeirnodu, lle y bo'n berthnasol, yn y bachau petryal, elfennau'r sgiliau personol, dysgu a meddwl sy'n annatod yn asesu'r uned hon. Trwy gyflawni'r meini prawf, bydd y dysgwr wedi dangos defnydd effeithiol o elfennau cyfeirnodedig y sgiliau.

Allwedd	YA – ymholwyr annibynnol MC – meddylwyr creadigol	DM – dysgwyr myfyriol GT – gweithwyr tîm	HR – hunanreolwyr CE – cyfranogwyr effeithiol
----------------	--	---	--

Uned 16: Ymchwilio Ardal o Gerddoriaeth

Cod yr uned:	R/600/4180
FfCCH Lefel 2:	Tystysgrif Gyntaf BTEC
Gwerth credydau:	10
Oriau dysgu dan arweiniad:	60

Nod a phwrpas

Nod yr uned hon yw datblygu sgiliau wrth gynllunio a chynnal ymchwiliad i ddewis faes o gerddoriaeth. Bydd dysgwyr yn cael cyfle i ymchwilio i faes o gerddoriaeth y maen nhw'n ei gael yn ysbrydoledig, yn ddiddorol neu'n berthnasol. Byddant wedyn yn cyflwyno eu syniadau a'u canfyddiadau mewn fformat priodol.

Cyflwyniad i'r uned

Mae'r uned yn galw am astudiaeth ac ymchwiliad manwl i faes o gerddoriaeth sydd naill ai o ddiddordeb neilltuol i ddysgwyr unigol, neu i grwpiau o ddysgwyr a fydd yn gweithio gyda'i gilydd. Gallai dysgwyr ymchwilio i faes academaidd ond gallen nhw hefyd gymryd y cyfle i fynd ar ôl arddull, personoliaeth neu fudiad cerddorol y maen nhw'n ei chael yn ddiddorol.

Mae'r syniadau am feysydd i'w harchwilio yn ddiddiwedd, ond dyma rai awgrymiadau posibl: gyrfa perfformiwr penodol; rôl peirianwyr sain; arddull gerddorol benodol; math o offer technoleg cerdd; dathliad nodedig h.y. genedigaeth neu farwolaeth cyfansoddwr, neu berfformiad cyntaf darn nodedig; hanes lleoliad cyngherddau.

Bydd dysgwyr yn ymestyn eu gwybodaeth gerddorol ac mae disgwyl y bydd yr wybodaeth a geir yn cael ei rhannu gydag eraill ar ôl cwblhau'r ymchwiliad.

Bydd meddu ar y sgiliau i archwilio maes cerddorol a chael gwybodaeth fanwl am bwnc yn llesol i ddysgwyr wrth iddyn nhw chwilio am yrfa neu os byddan nhw'n symud ymlaen at gymhwyster uwch. Bydd natur hunan gyfeiriedig yr uned hon hefyd yn rhoi ymdeimlad o annibyniaeth yn eu dysgu i ddysgwyr tra'n eu hannog i archwilio pwnc o'u dewis eu hunain yn fanwl.

Rhan allweddol o'r uned hon yw'r angen i gwblhau'r ymchwiliad i gwrdd â therfyn amser penodol. Bydd hyn yn sicrhau fod dysgwyr yn cynllunio eu hamser yn briodol.

Yn nhermau datblygiad galwedigaethol, mae'r gallu i ymchwilio'n fanwl i bwnc – dehongli, coladu a chywain gwybodaeth berthnasol a chyflwyno canfyddiadau – yn gwella gwaith unrhyw artist creadigol ac mae'n sylfaen i ddysgwyr allai fod yn dymuno mynd ymlaen at yrfa mewn cerddoleg neu newyddiaduraeth, er enghraifft, neu i weithio mewn cyhoeddusrwydd neu hyrwyddo.

Canlyniadau dysgu

Pan gwblheir yr Uned hon dylai dysgwr:

- 1 Gallu cynllunio ymchwiliad, gan gymryd ffiniau amser i ystyriaeth
- 2 Gallu cynnal archwiliad i faes cerddoriaeth
- 3 Gwybod natur gwybodaeth a ph'un a yw hi'n ddibynadwy ac yn ddilys
- 4 Gallu cyflwyno canlyniadau ymchwiliad i faes cerddoriaeth mewn ffordd briodol.

Cynnwys yr uned

---

1 Gallu cynllunio ymchwiliad, gan gymryd ffiniau amser i ystyriaeth

Cynllunio methodoleg: math o wybodaeth i'w ddefnyddio; lle bydd yr wybodaeth yn cael ei chanfod; casglu gwybodaeth mewn amrywiaeth o fformatau ee ysgrifenedig, sain, fideo, diagram, nodiant, blog, gwefan

Cynnig: addasrwydd y pwnc; ymarferol a realistig; argaeledd adnoddau

Bodloni terfynau amser: blaenoriaethu llwyth gwaith; defnyddio cerrig milltir; penderfynu sut bydd deunydd yn cael ei gyflwyno; caniatáu amser i baratoi deunyddiau cyflwyno ee erthygl derfynol, cynhyrchu sleidiau/taflenni, canfod enghreifftiau sain/gweledol

2 Gallu cynnal archwiliad i faes cerddoriaeth

Amrediad ffynonellau: ffynonellau cynradd ac eilaidd ee llyfrau, cyfnodolion, papurau newydd, recordiadau fideo, recordiadau sain, CD ROMau, rhyngrwyd, cyfweliadau

Gwybodaeth: casglu, storio a didoli gwybodaeth; mynegeio a logio; datrysiadau TG fel Evernote, Flickr ac ati

3 Gwybod natur gwybodaeth a ph'un a yw hi'n ddibynadwy ac yn ddilys

Dewis gwybodaeth berthnasol: casglu deunydd o amryw o ffynonellau; barnu pa mor briodol a phwysig yw'r wybodaeth a ddewiswyd; coladu a blaenoriaethu yn unol â safbwynt, ffocws y pwnc, ac ati; cael gwared ar ddeunydd amhriodol neu ddyblyg

Dilysrwydd: clybiau cefnogwyr; erthyglau gwleidyddol; adolygiadau beirniadol; difriaeth; nawdd

4 Gallu cyflwyno canlyniadau ymchwiliad i faes cerddoriaeth mewn ffordd briodol

Ffurf briodol o gyflwyno: ee ysgrifenedig, seminar, sain, fideo, gwefan, blog, arddangosfa, perfformiad, neu gyfuniad o unrhyw rai o'r rhain

Amgyffred: cywirdeb; dealltwriaeth; cymhariaeth; casgliad; gwerthusiad; trafodaeth feirniadol

Cyfeirio at ymchwil: dyfynnu; llyfryddiaeth; URL; teitl; awdur; artist; cyfansoddwr; gwneuthurwr; trefniadaeth; unigolyn

Meini prawf asesu a graddio

Er mwyn pasio'r uned hon, mae angen i'r dystiolaeth y mae'r dysgwyr yn ei chyflwyno i'w hasesu ddangos eu bod yn gallu bodloni holl ganlyniadau dysgu'r uned. Mae'r meini prawf asesu ar gyfer gradd llwyddo yn disgrifio lefel y cyflawniad sy'n ofynnol i lwyddo yn yr uned hon.

Meini prawf asesu a graddio		
I gael gradd llwyddo mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos bod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd teilyngdod, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo, fod y dysgwr yn gallu:	I gael gradd rhagoriaeth, mae'n rhaid i'r dystiolaeth ddangos, yn ogystal â'r meini prawf llwyddo a theilyngdod, fod y dysgwr yn gallu:
LI1 cynhyrchu cynnig yn nodi'r dewis o fethodoleg, gan roi manylion llinellau amser ar gyfer yr ymchwiliad [YA, MC, HR]	T1 cynhyrchu cynnig yn disgrifio'r dewis o fethodoleg, gan roi manylion llinellau amser ar gyfer yr ymchwiliad	Rh1 cynhyrchu cynnig manwl yn cyfiawnhau'r dewis o fethodoleg, gan roi manylion llinellau amser ar gyfer yr ymchwiliad
LI2 nodi gwybodaeth o amrywiaeth o ffynonellau [YA]	T2 dethol a choladu gwybodaeth briodol o amrywiaeth o ffynonellau	Rh2 dethol a choladu gwybodaeth briodol o amrywiaeth o ffynonellau gan esbonio'r dewisiadau
LI3 nodi dilysrwydd yr wybodaeth a ddefnyddiwyd [DM]	T3 disgrifio dilysrwydd yr wybodaeth a ddefnyddiwyd, gan ddangos barn wrth ei dethol	Rh3 esbonio dilysrwydd yr wybodaeth a ddefnyddiwyd a chyfiawnhau ei chynnwys yn yr ymchwiliad
LI4 arddangos dealltwriaeth o'r maes pwnc gan gyfeirio at ffynonellau ac addasrwydd fformat y cyflwyniad.	T4 arddangos gradd dda o ddealltwriaeth o'r maes pwnc gan gyfeirio'n fanwl at ffynonellau ac addasrwydd fformat y cyflwyniad.	Rh4 arddangos dealltwriaeth ddofn o'r maes pwnc gan gyfeirio'n drylwyr at ffynonellau ac addasrwydd fformat y cyflwyniad.

SDMP: Mae'r crynodeb hwn yn cyfeirnoddi, lle y bo'n berthnasol, yn y bachau petryal, elfennau'r sgiliau personol, dysgu a meddwl sy'n annatod yn asesu'r uned hon. Trwy gyflawni'r meini prawf, bydd y dysgwr wedi dangos defnydd effeithiol o elfennau cyfeirnodedig y sgiliau.

Allwedd	YA – ymholwyr annibynnol	DM – dysgwyr myfyriol	HR – hunanreolwyr
	MC – meddylwyr creadigol	GT – gweithwyr tîm	CE – cyfranogwyr effeithiol